

Skånskt lantbruk år 2025

Hushållnings
sällskapet

Detta material har delvis
finansierats med EU-medel

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Program

13.00	Inledning
13.05-14.30	Hur ser skånskt lantbruk ut idag och år 2025? Gunnar A Johansson Håkan Rosenqvist
14.30-15.00	Hur påverkas lantbruket av förändrade priser och förändrade gårdsstöd? Lars Jonasson
15.00-15.15	Kaffe
15.15-16.00	Öppen diskussion kring resultaten

Gemensam diskussion

- Reflektioner kring resultaten?
- Vad behöver hända för att vi ska förstärka/vända trenden?
- Hur kan min organisation bidra till att skånskt lantbruk står starkt år 2025?

Skåne 2000 -2012 (2010) - framskrivning till 2025

Av

Gunnar A Johansson

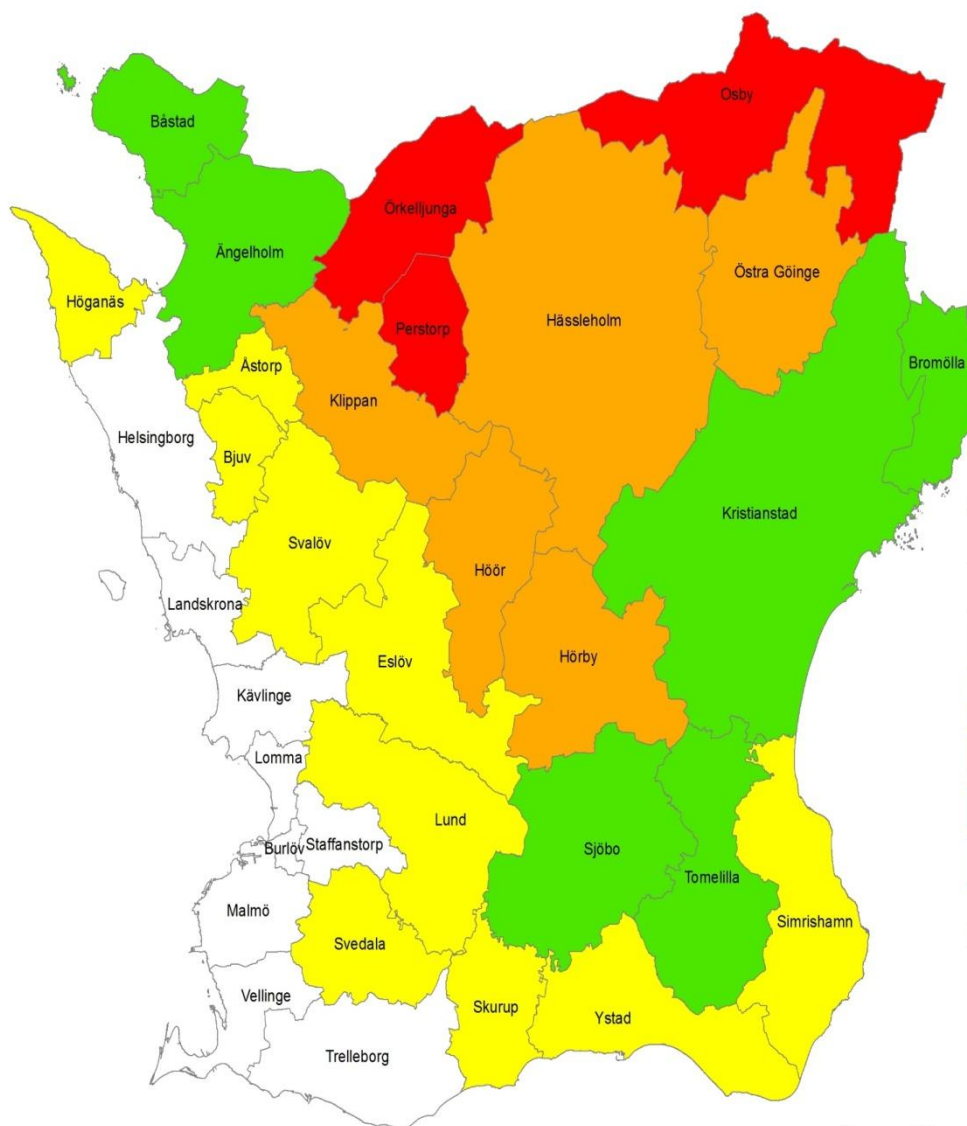
Metod

- Statistik 2000- 2012
- Jordbruksverkets statistikdatabas
- Hel lantbruks undersökning 2010 och (2013)
- Areal , grödor. avkastningar och djur 2012
- Företagsuppgifter 2010

Trendframskrivning till 2025

- 15 år lång tid i utvecklingen
- Framskrivning grödor, avkastningar och djur 2006 -2012 (13 år).
- Företagsuppgifterna 2000 – 2010. (15 år).

- Utveckling i Skåne
 - Åkermark, betesmark och olika produktionsgrenar med framskrivning
- Regionala skillnader
- Företag och företagsstruktur 2025

Jordbruksområden i Skåne

- Slättbygd spec Växtodling
- Slättbygd Blandjordbruk
- Mellanbygd
- Blandbygd
- Skogsbygd

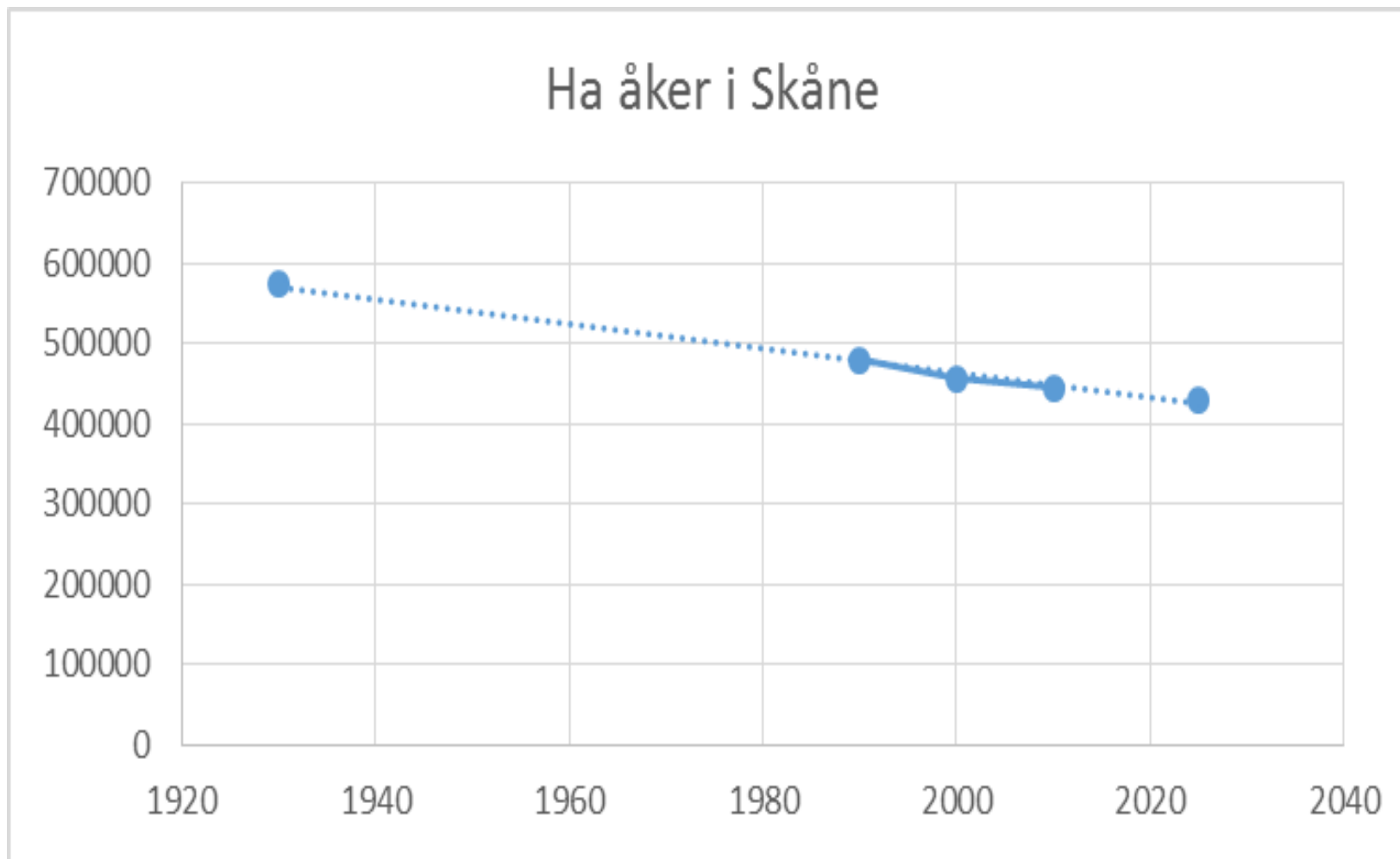
Källa: Jonasson 1997

0 10 20 40 Kilometer

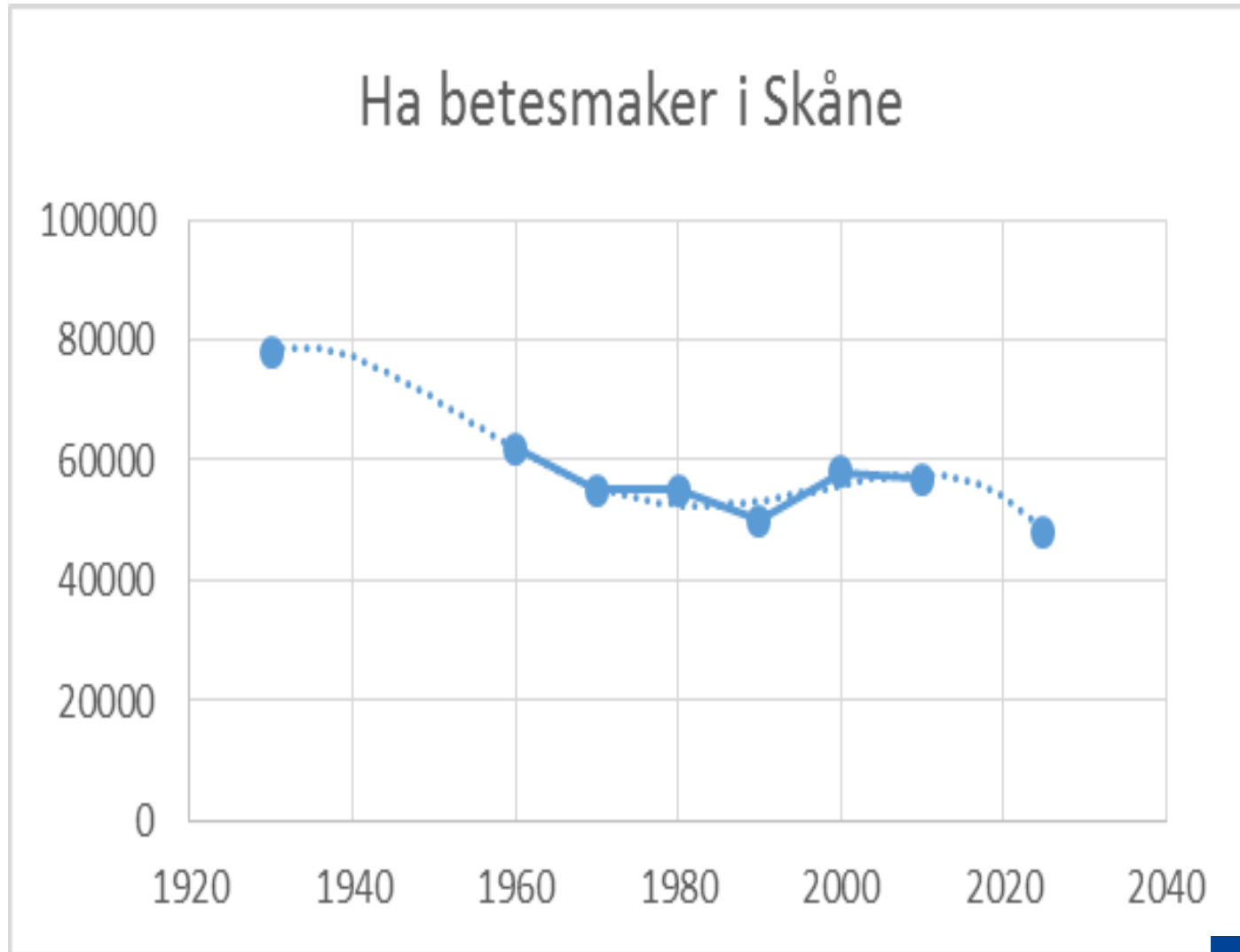

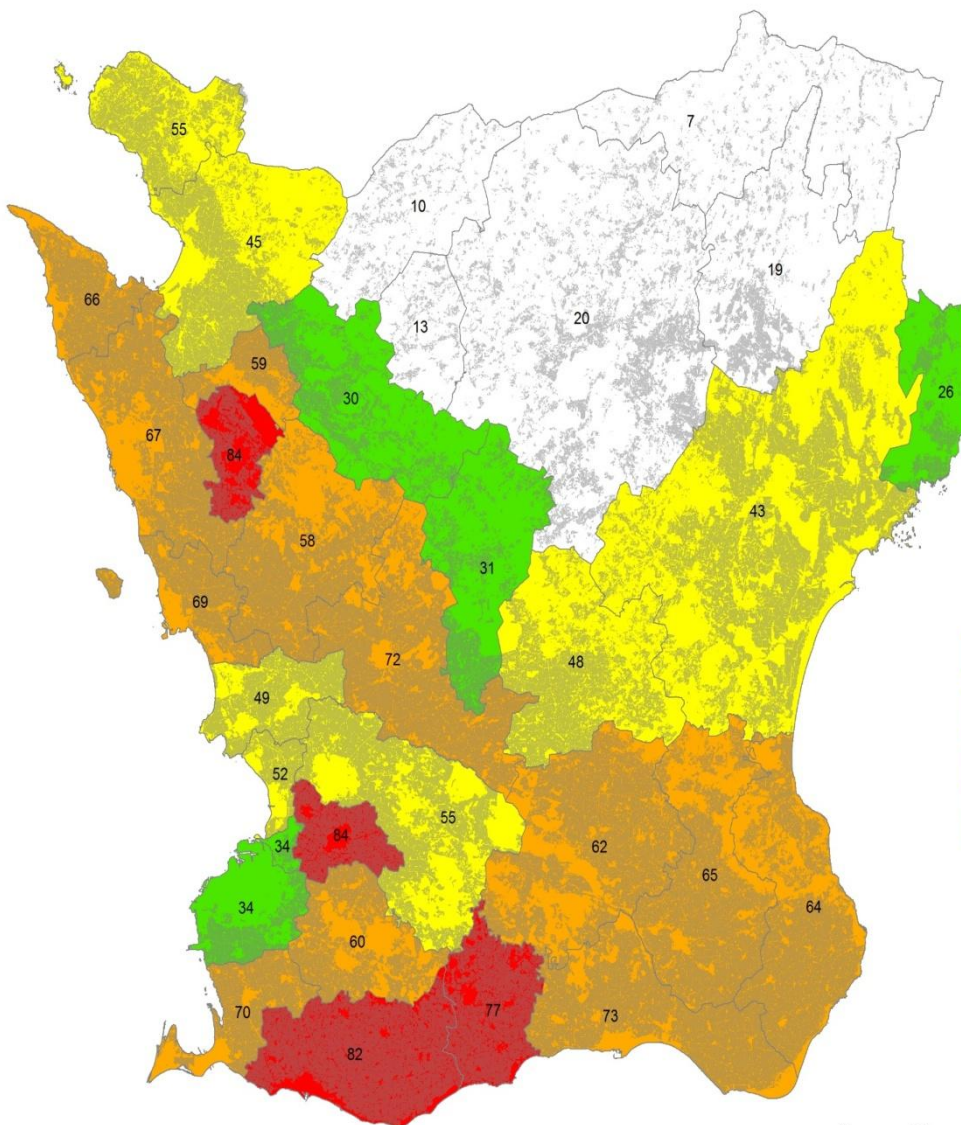
©Länsstyrelsen Skåne
©Lantmäteriet
2014-04-09

1 200 ha försvinner per år

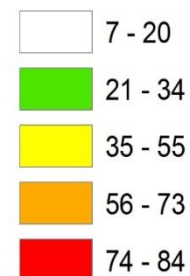

Minskning 600 ha per år.

% jordbruksmark (åker, bete) av kommunens landyta

Jordbruksblock (åker, bete) år 2013

Källa: bearbetning av jordbruksverkets
statistikdatabas år 2010
Landyta från statistikårsbok år 1997

©Länsstyrelsen Skåne
©Jordbruksverket
©Lantmäteriet
2014-04-09

0 10 20 40 Kilometer

Hushållnings
sällskapet

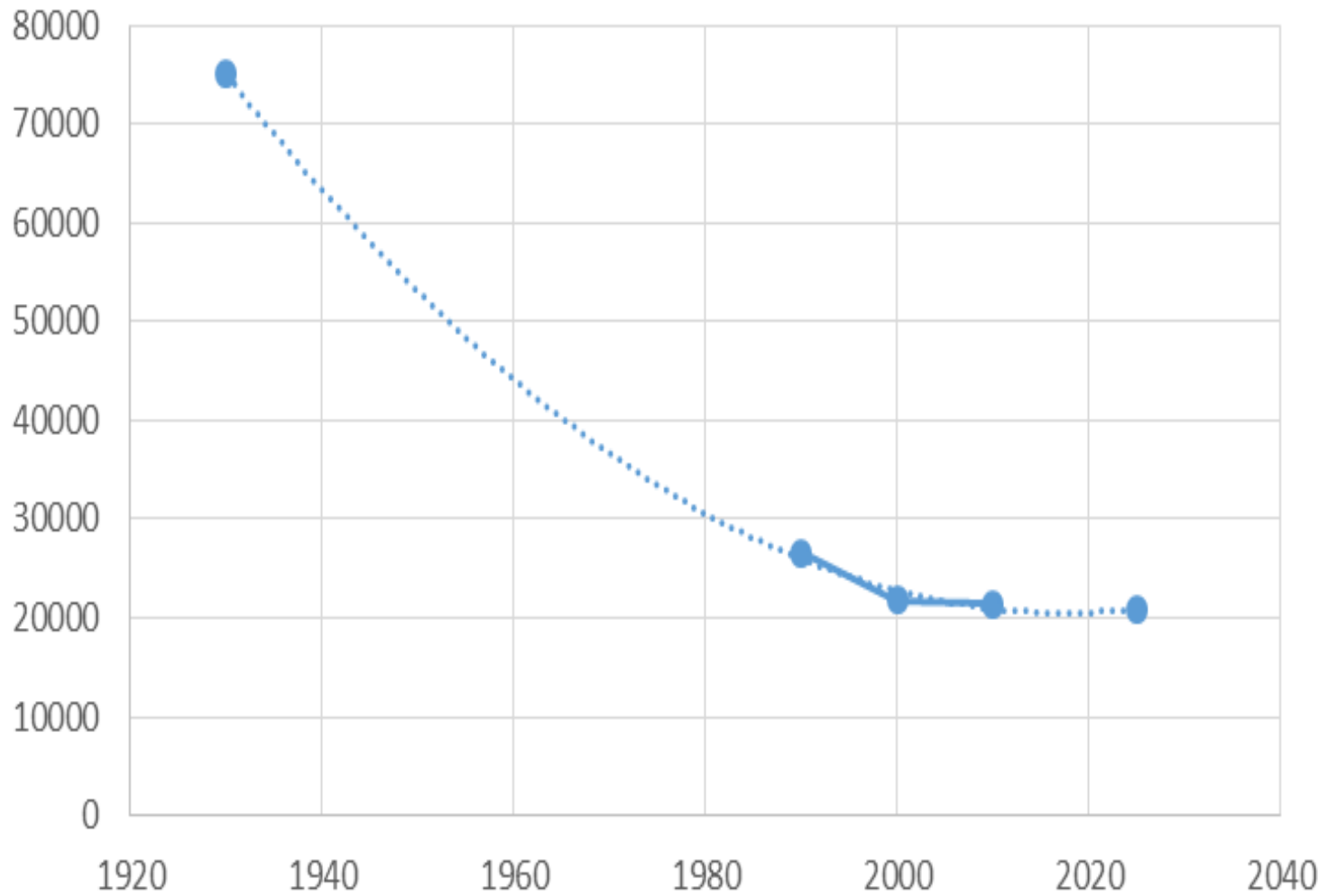
Växtodling

											Fram
		Läget respektive år					Årlig förändring				skrivning
		1932	1989	1994	2001	2012	1932-1989	1989-1994	1994-2001	2001-2010	till 2025
Skördenivå											
Höstvete	kg/ha	2 700	6 208	6 777	7 685	7840	1,5%	1,8%	1,8%	0.4%	8243
Korn	kg/ha	2 400	4 431	4 648	5 302	6890	1,1%	1,0%	1,9%	1,2%	7244
Höstraps	kg/ha		2 716	2 829	2 725	4020		0,8%	-0,5%	2.80%	5151
Sockerbetor	kg/ha	34 000	45 441	46 722	46 601	58000	0,5%	0,6%	0,0%	1.50%	67880

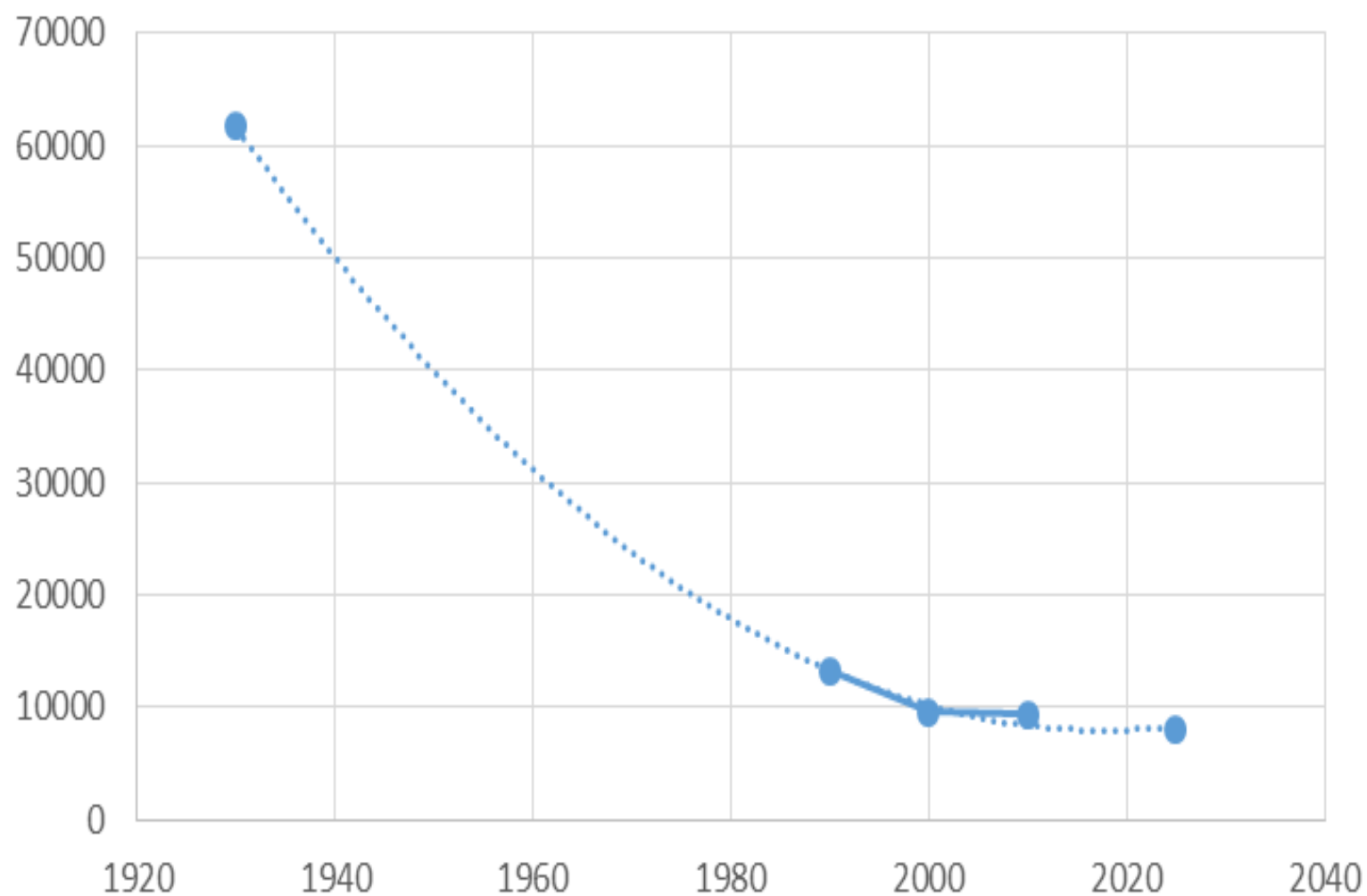
Ekologiskodling ha åkermark

	2009	2010	2011	2012
Totalt omställd/under omstä	15771	18390	19431	19318
Omställd mark	12432	13422	15583	17731
Mark under omställning	3339	4968	3848	1587

Antal sysselsatta

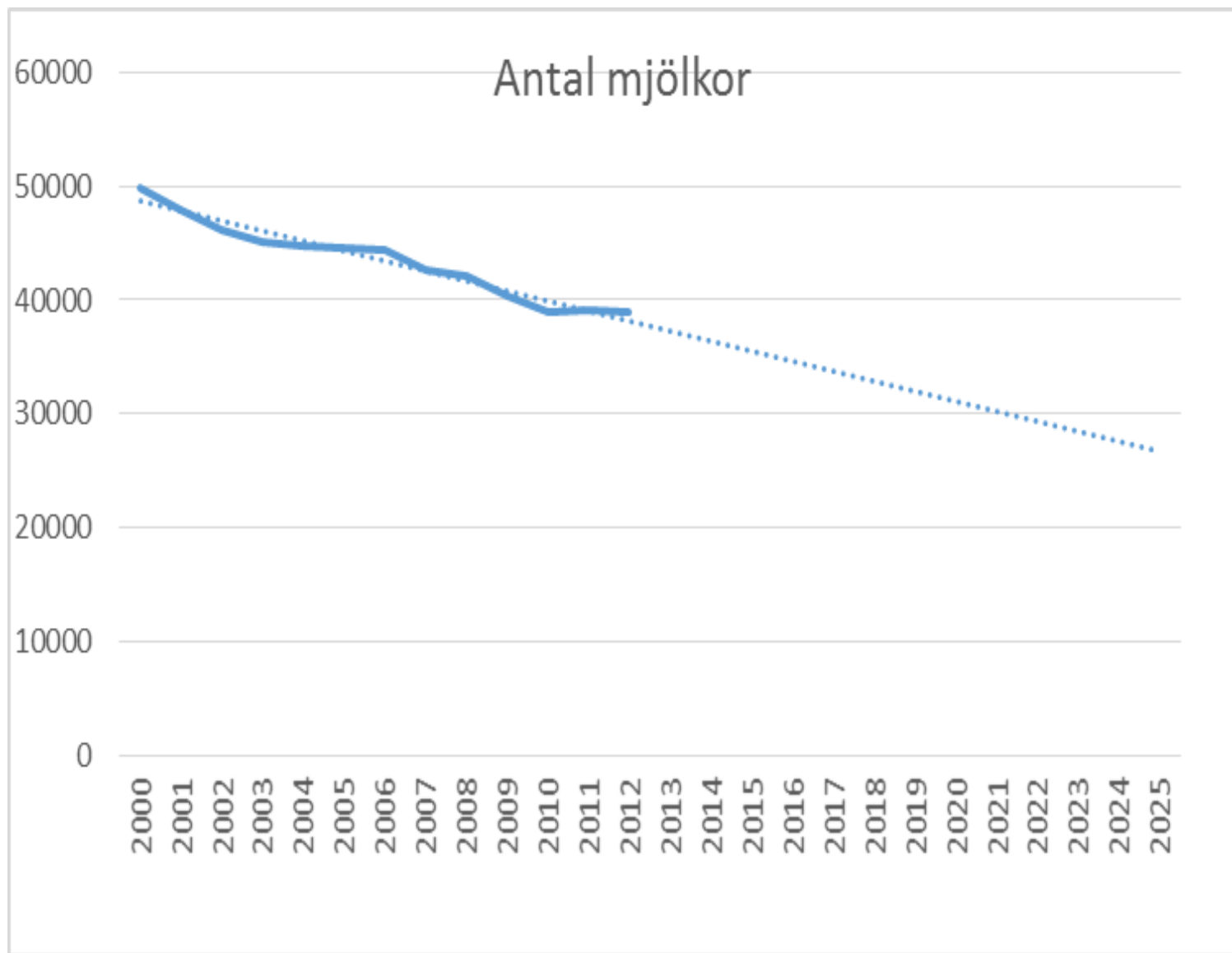

Antal företag i Skåne

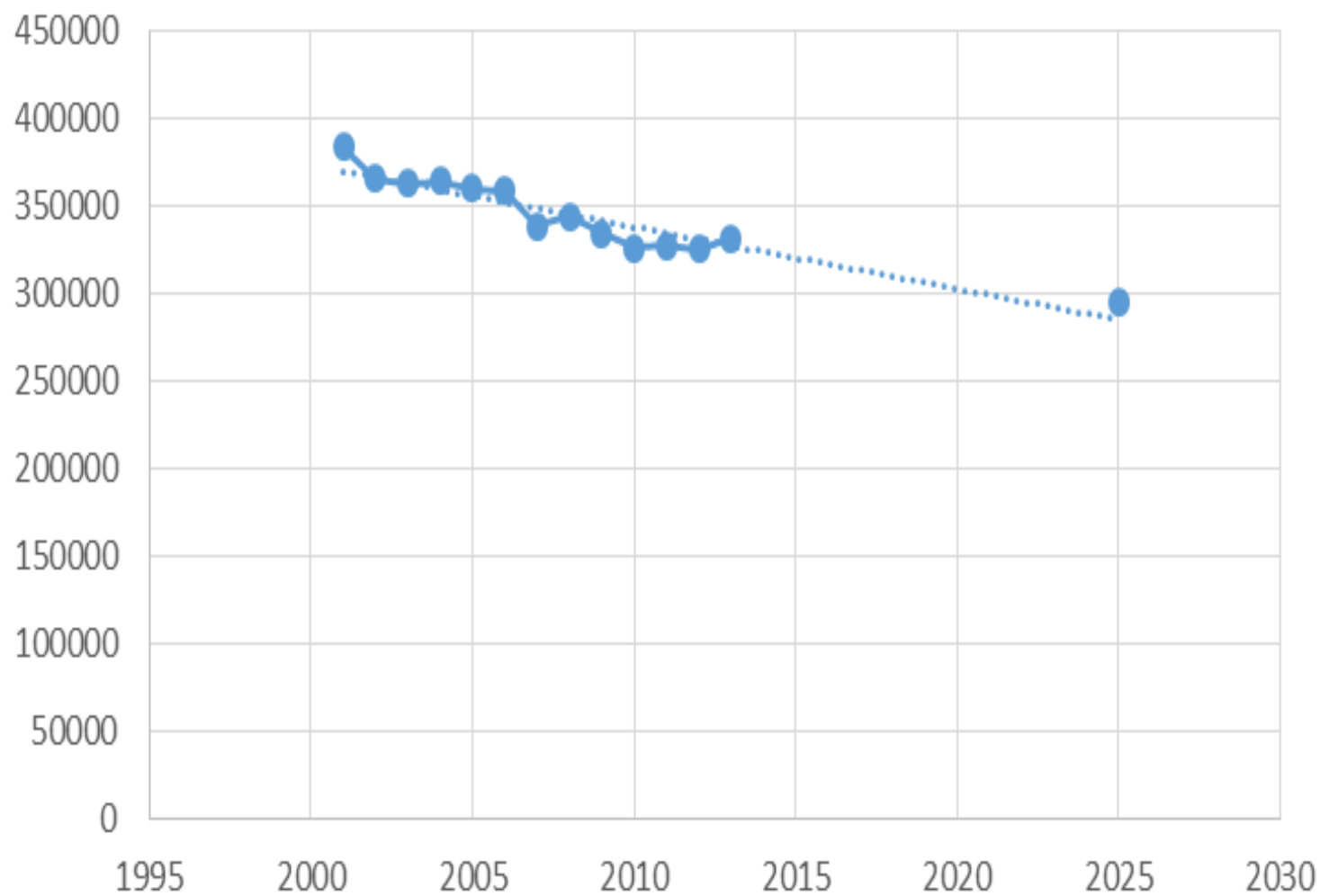

Antal jordbruksföretagare som enskild firma efter ålder och övriga juridiska former år 2000-2010

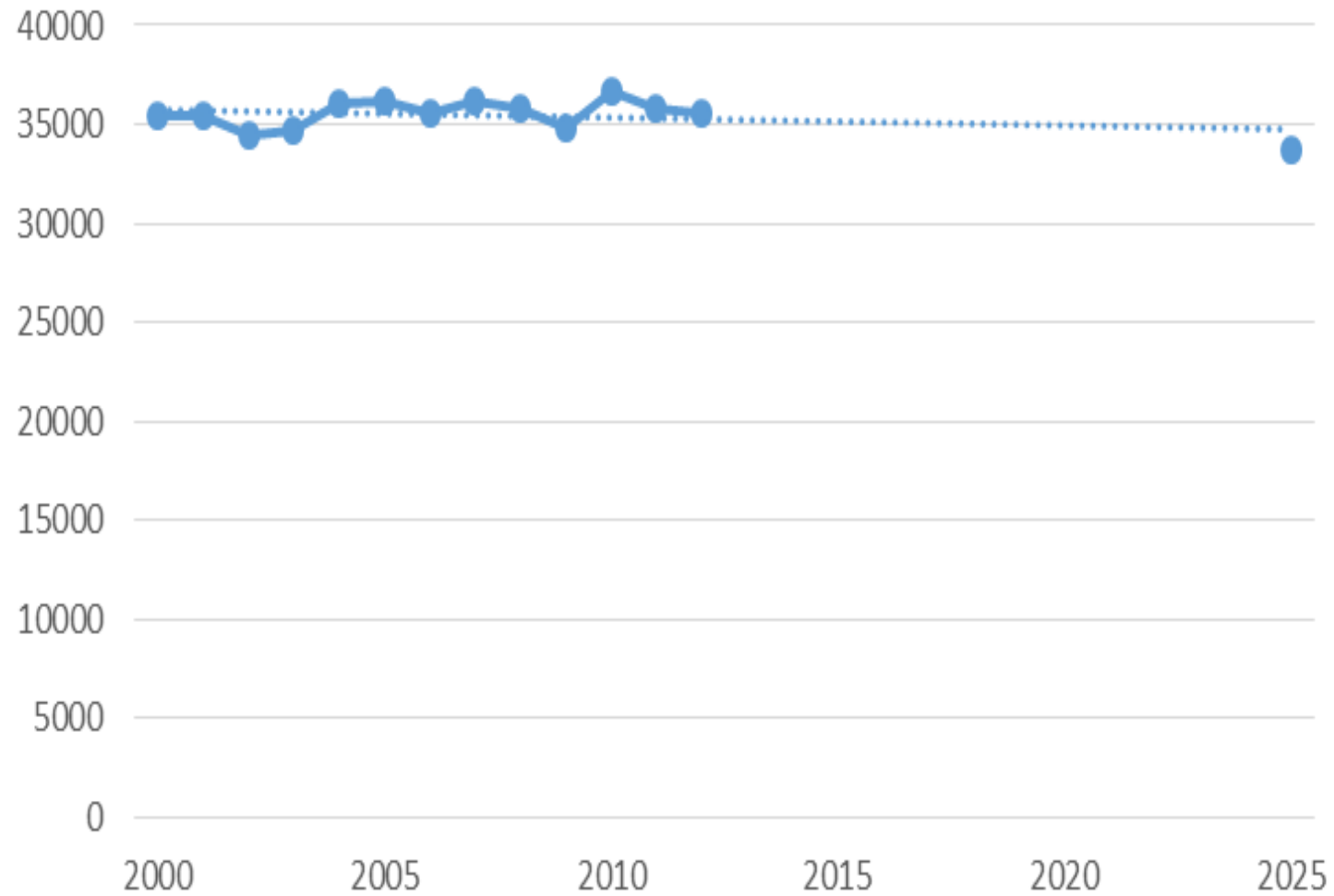
	2000			2010	
-24 år	43			26	
25-34 år	729			402	
35-44 år	1880			1220	
45-49 år	1244			1000	
50-54 år	1253			1186	
55-59 år	1244	57%		1227	68%
60-64 år	976			1181	
65+ år	1727			2107	
Summa enskildfirma	9096			8349	
Övriga företagsformer					
aktiebolag	582			744	
övriga	198			244	
Summa jordbruksföretag	9876			9337	

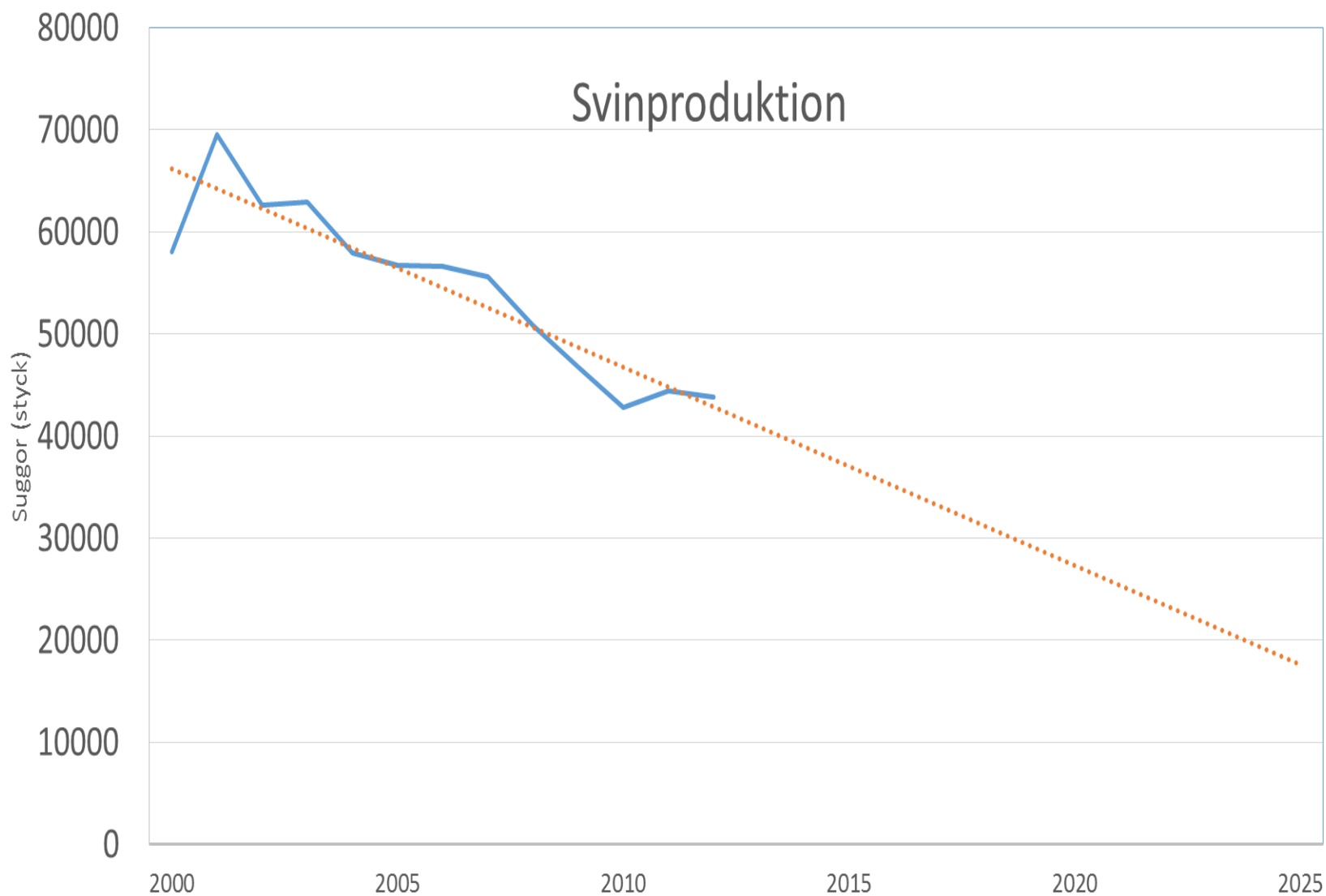

Mjölkinvägning ton

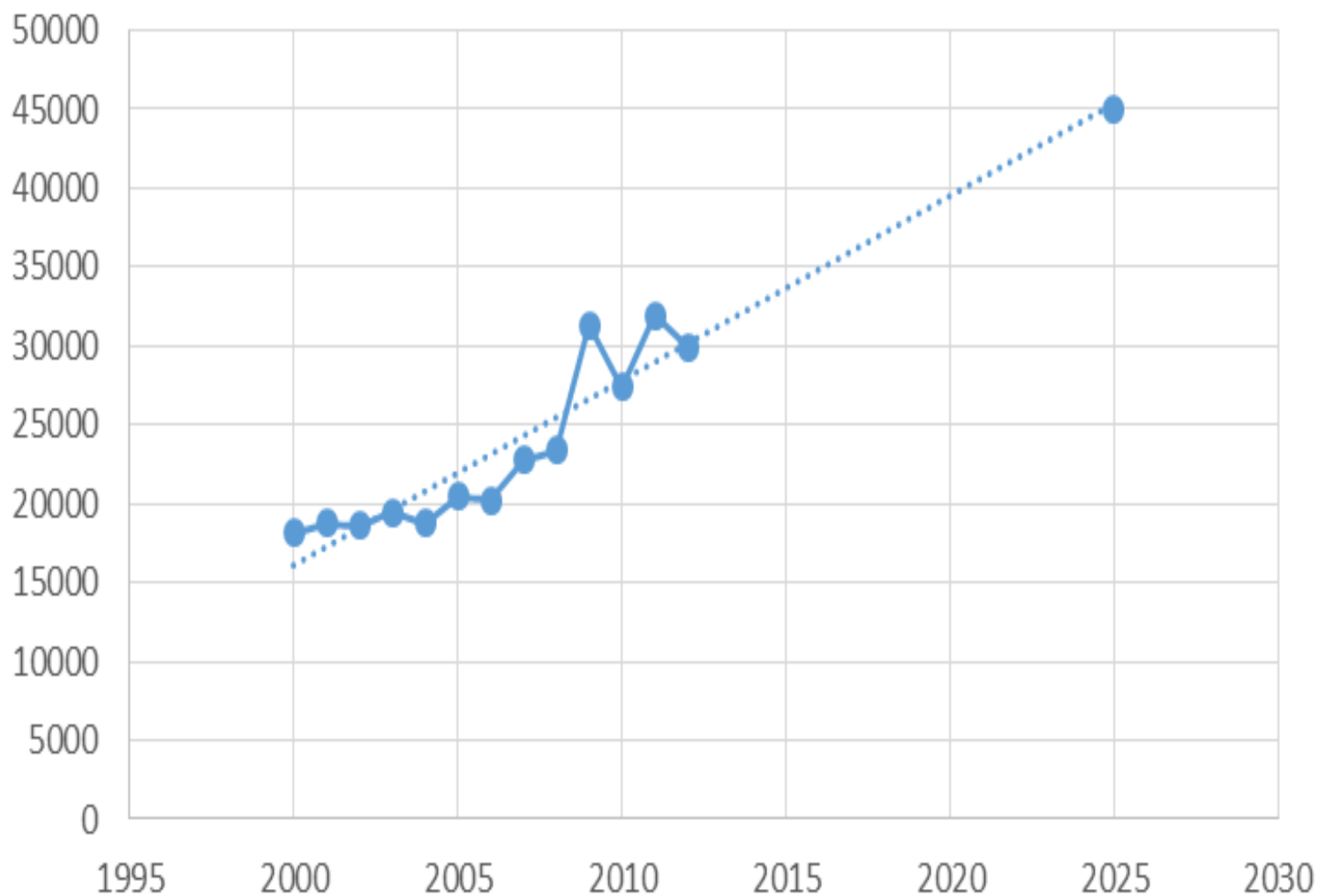

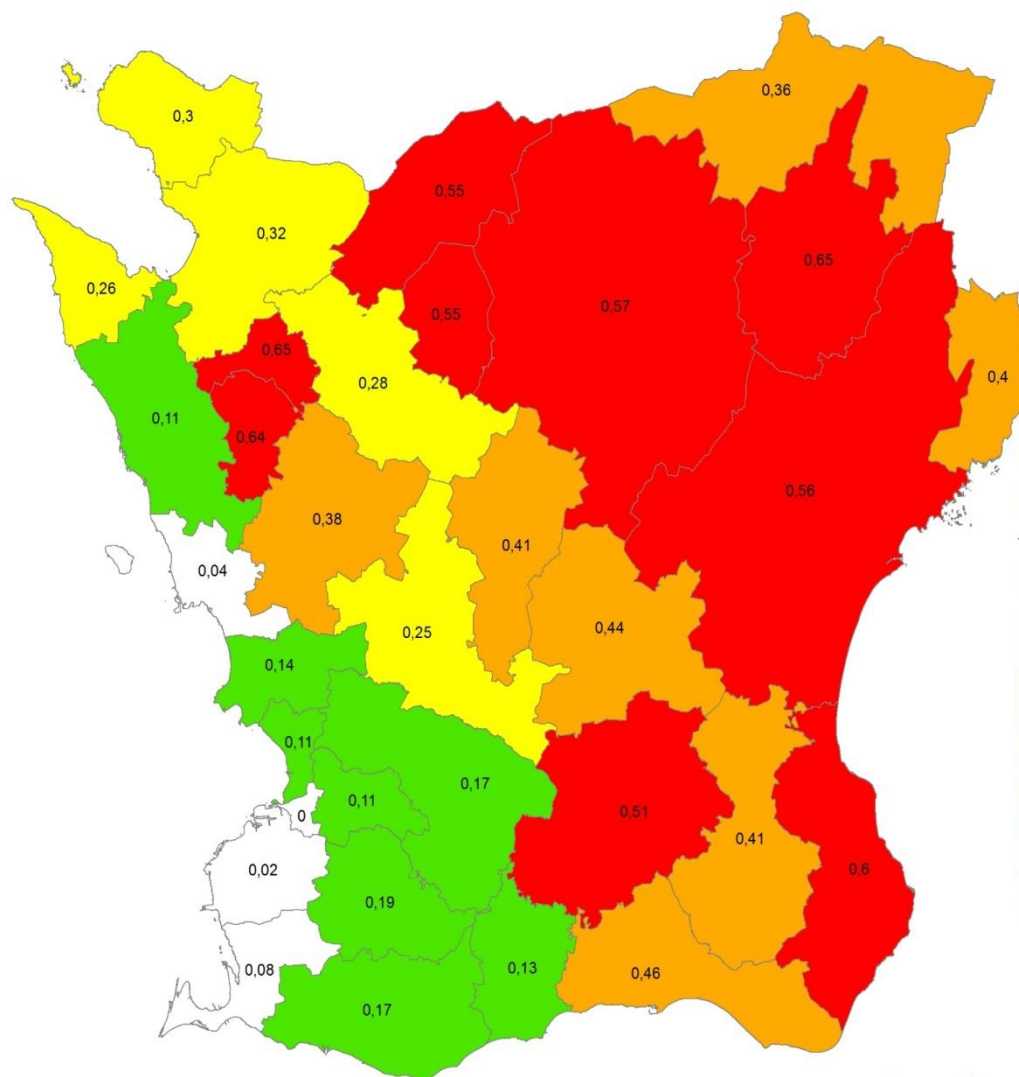
Am o dikor antal

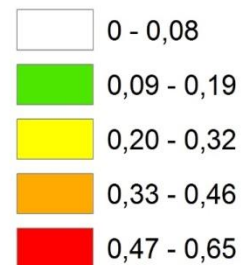
Baggar o tackor

Djurtäthet i Skåne år 2010 per ha jordbruksmark (åker+bete)

Djurenheter/ha jordbruksmark

Källa: bearbetning av Jordbruksverkets
statistikdatabas år 2010

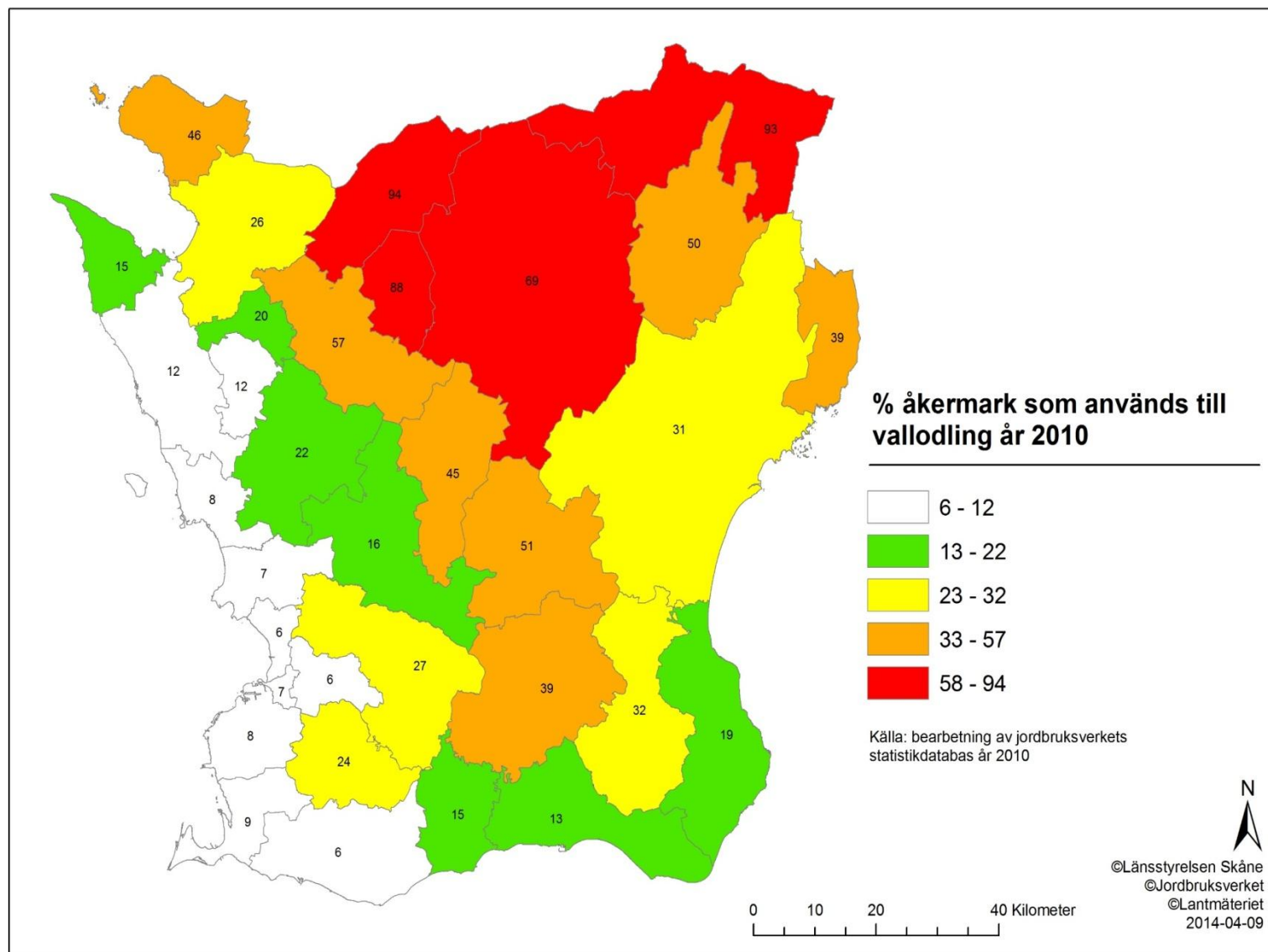
0 10 20 40 Kilometer

©Länsstyrelsen Skåne
©Jordbruksverket
©Lantmäteriet
2014-04-07

Hushållnings
sällskapet

Siffror per region 2010				Medel	Förändring
	Åker	Bete	de/km2	areal åker	sedan 2000
	ha	ha		ha	ha
Slättbygd, specialiserad växtodling	92639	3217	9.0	79	8
Slättbygd, blandat jordbruk	166963	13396	25.6	64	7
Mellanbygd	124665	21413	30.4	43	1
Blandbygd	57899	15872	17.0	26	2
Skogsbygd	5816	3269	1.0	13	-2

Antal företag 2010

Standard- timklass	Växtodl	Mjölk	Öv nöt	Svin	Blandat	Småbruk	Samtliga
-399						2574	2574
400-799	1084	0	285	3	332		1704
800-2399	1498	30	925	42	470		2965
2400-5599	823	248	124	64	287		1546
5600-11199	178	126	17	32	73		548
11200 -	76	13	3	7	23		122
Samtliga	3659	417	1354	148	1185	2574	9337

Fördelning av jordbruksföretagen 2010

Standard-	Växtodl	Mjölk	Öv nöt	Svin	Blandat	Småbruk	Samtliga
-399						28%	28%
400-799	12%	0%	3%	0%	4%		18%
800-2399	16%	0%	10%	0%	5%		32%
2400-5599	9%	3%	1%	1%	3%		17%
5600-11199	2%	1%	0%	0%	1%		5%
11200 -	1%	0%	0%	0%	0%		1%
Samtliga	39%	4%	15%	2%	13%	28%	100%

Mot 2025

Antal företag efter brukad areal åker

	2000	2003	2005	2010	2025
-2,0 ha	..	..	270	711	1133
2,1-5,0 ha	1233	1027	1604	1383	909
5,1-10,0 ha	1449	1249	1501	1545	1688
10,1-20,0 ha	1947	1665	1720	1596	1284
20,1-30,0 ha	1173	982	1018	822	456
30,1-50,0 ha	1457	1276	1200	1021	649
50,1-100,0 ha	1560	1443	1350	1112	649
100,1+ ha	1057	1124	1120	1147	1232
Summa	9876	8766	9783	9337	7999

Förändring 2010 -2025

Standard- timklass	Växtodl	Mjölk	Öv nöt	Svin	Blandat	Småbruk	Samtliga
-399						-1.4%	-1.4%
400-799	1.9%	0.0%	-4.9%	-7.1%	-0.7%		0.2%
800-2399	-0.9%	-6.7%	-0.1%	-6.7%	-4.0%		-1.3%
2400-5599	1.2%	-6.1%	-4.4%	-6.3%	-4.7%		-1.8%
5600-	-3.4%	-4.7%	-5.4%	-6.1%	-5.0%		-2.9%
Summa	0.2%	-5.7%	-1.6%	-6.4%	-3.3%		-16.8%

Förväntad fördelning av 431 510 ha åker 2025

Standard- timklass	Växtodl	Mjölk	Öv nöt	Svin	Blandat	Småbruk	Samtliga
-399						1%	1%
400-799	2%	0%	0%	0%	0%	0%	3%
800-2399	11%	0%	4%	0%	1%	0%	16%
2400-5599	55%	1%	1%	0%	3%	0%	60%
5600-	13%	3%	1%	0%	3%	0%	20%
Summa	82%	4%	6%	1%	7%	1%	100%

Förväntad fördelning av 31 192 mjölkcor 2025

Standard- timklass	Växtodl	Mjölk	Öv nöt	Svin	Blandat	Småbruk	Samtliga
-399						0%	0%
400-799	0%	0%	0%	0%	0%		0%
800-2399	0%	0%	0%	0%	0%		0%
2400-5599	0%	16%	1%	0%	1%		18%
5600-	2%	71%	2%	0%	7%		82%
Samtliga	2%	87%	3%	0%	8%	0%	100%

Fördelning av 33 731 am o dikor 2025

Standard- timklass	Växtodl	Mjölk	Öv nöt	Svin	Blandat	Småbruk	Samtliga
-399						0%	
400-799	0%	0%	1%	0%	0%		2%
800-2399	0%	0%	50%	0%	5%		55%
2400-5599	1%	0%	18%	0%	16%		35%
5600-	2%	0%	3%	0%	3%		8%
Samtliga	4%	0%	72%	0%	24%	0%	100%

Förväntad fördelning av svinproduktionen 2025 (suggor)

Standard- timklass	Växtodl	Mjölk	Öv nöt	Svin	Blandat	Småbruk	Samtliga
-399						0	0
400-799	0%	0%	0%	0%	0%		0%
800-2399	0%	0%	0%	3%	1%		4%
2400-5599	0%	0%	0%	23%	6%		30%
5600-	1%	0%	0%	38%	26%		66%
Samtliga	2%	0%	0%	65%	33%	0%	100%

Slutsatser

- Antalet ha åker och betesmark minskar stadigt
- Sysselsättningen minskar inte längre
- Fåren ökar i antal
- Am- och dikorna håller sin plats
- Mjölkproduktionen ett trendbrott ! Fortsatt minska eller öka ?
- Svinproduktionen fortsätter rasa
- Stora regionala skillnader i Skåne

Slutsatser

- Antalet brukningsenheter minskar
- Hög medelålder hos många brukare
- Koncentration av mjölk- och svinproduktionen till stora enheter
- Växtodlingsföretagen bibehåller sitt antal
- Många medelstora växtodlingsföretag

Skåne 2025

- trädgård, energi, ägande och risk

Av

Håkan Rosenqvist

Trädgård

Trädgård, sysselsättning

- Totala antalet sysselsatta i trädgårdsnäringen minskar, men de som arbetar i trädgårdsnäringen kommer att arbeta fler timmar per person.
- Alla sysselsättningsgrupper bland familjemedlemar minskar utom gruppen med storleken 1350 till 1799 timmar per år.
- Mest minskar de företag med mindre än 450 timmar per år. Med andra ord kommer det att bli mindre vanligt att ha trädgårdsproduktion som en "extrainkomst" framöver.
- Säsongsanställd arbetskraft minskar
- Det finns fler heltidsanställda per företag framöver

Arealer

- Det förväntas inte några dramatiska förändringar av växthusarealen.
- Medelarealen per företag bedöms i runda tal ha fördubblats för växthusföretag och t o m mer än fördubblats för frilandsodlingarna.

Sammanfattning växthus

- Växthusarealen kommer inte att ändras i någon dramatisk omfattning.
- Däremot kommer antalet företag med växthus att mer än halveras, jämfört med år 2011

Sammanfattning friland

- Arealen frilandsodlingar kommer att öka medan antalet företag kommer ungefär att halveras.
- Antalet anställda kommer att minska mer än antalet familjemedlemmar.
- Dock kommer varje sysselsatt att arbeta fler timmar per år inom trädgårdsnäringen.
- Detta gäller både för familjemedlemmar och anställda.

Det skånska lantbruket som energiproducenter

Värme

- Tillväxten inom fjärrvärmesektorn kanske kan ses som måttlig.
- Fler fjärrvärmekunder, men minskat behovet av värme per fjärrvärmekund.
- Avsättningen för träflis från skog och energiskog bedöms till måttligt växande till kraftigt växande beroende på om det sker investeringar utanför uppvärmningssektorn.
- För biogas och flytande biobränslen finns det en helt annan tillväxtpotential än för värme.

Biogas

- Andelen av stallgödseln som används i biogasproduktion förväntas öka.
- Anläggningar som producerar biogas tar råvara från mer än en gård, dvs stora anläggningar.
- Både stallgödsel och grödor är aktuella som substrat.
- Växtnäringsläckage och luktproblem som orsakas av stallgödsel förväntas minska genom att en större andel av stallgödseln används för biogasproduktion.
- Både framtida biogaspris och priser på jordbruksgrödor har stor betydelse.
- Biogasproduktionen utgör ytterligare en investeringsmöjlighet för lantbruket.

El, vindkraft

- Den störta delen vindkraftverksproduktionen som finns idag kommer också att finnas år 2025. Det är sannolikt att det kommer att skrotas färre antal MWh elproduktion från vindkraft än vad kommer att byggas nya.
- Därmed kan intäkterna till lantbruket från vindkraft förväntas öka.

El, solenergi

- Solenergi är lättare att göra småskaliga investeringar i än för vindkraften.
- Att investera i solenergianläggningar kan vara ett sätt att diversifiera och expandera sitt företag i omsättning, framförallt när det inte finns mark att köpa till rimligt pris eller bra geografisk närhet.
- Solenergin förväntas öka i betydelse och ha en produktionsrisk reducerande effekt på lantbruksföretag.

Slutsatser energiproduktion

- Sammanfattningsvis kan det sägas att det är större möjlighet att det skånska lantbruket som kollektiv gynnas av höga energipriser än att de skulle missgynnas av höga energipriser, i förhållande till befolkningen i helhet.
- Det finns flera olika möjligheter för det framtida skånska lantbruket att diversifiera sina företag och öka inkomsterna genom energiproduktion.
- Ökad elproduktion kommer huvudsakligen att innebära ökat kapitalbehov utan att sysselsättningen ökar i särskilt stor omfattning på gårdsnivå.

Ägande och brukande

Ägande och brukande

- Stor differensen mellan avkastningsvärde och marknadsvärde kommer att påverka den framtida ägar- och arrendestrukturen.
- Svårare att lösa ut syskon vid generationsskifte för att därefter driva ett mindre lantbruk, alternativt att arrendera ut marken.
- Risk för minskad andel privata arrenden av mindre enheter framöver, d.v.s. sidoarrenden av mindre gårdar och mellanstora gårdar kommer att minska.

Större maskiner, ökad samverkan och större brukningsenheter

- Storleksrationaliseringen kommer att fortsätta.
- Svårare att köpa mindre begagnade maskiner i framtiden, då nyförsäljningen av mindre maskiner är lägre idag än tidigare.
- För att klara att hålla en rationell maskinpark förväntas även samarbeten mellan gårdar att öka.
- Dessa samarbeten förväntas ske under olika former för olika maskiner och olika gårdar.

Generationsskifte och expansion

- Högre räntor än dagens kan hålla tillbaka markpriser.
- Gårdar som expanderat kraftigt med låg soliditet kan få problem att genomföra generationsskiftet.
- Vid högre räntor och relativt oförändrade spannmålspriser kan de gårdar som hitintills expanderat kraftigt genom hög lånefinansiering framöver få svårt att expandera och i vissa fall även att bestå utan ägarförändringar.
- Differensen mellan avkastningsvärde och marknadsvärde förväntas inte öka jämfört med dagsläget.

Ägande av mark

- Oberoende av ränteutveckling och markprisutveckling kommer brukningsenheterna att bli större.
- Dock kommer det att vara olika personer som kommer att äga marken om räntorna stiger utan att produktpriserna stiger jämfört med låga ränta och/eller höga produktpriser.
- Höga räntor utan reallt ökade produktpriser kan bli problem även efter år 2020 för de som har hög skuldsättning år 2014.

Risk och riskreduktion

Risk och riskreduktion

- Riskerna inom växtodling kan förväntas vara högre framöver än vad de varit historiskt.
- Dels är det tänkbart med större svängningar mellan produktpriser mellan åren
- Dels kan skördevariationerna mellan åren förväntas öka p.g.a. klimateffekterna.
- Lantbruksföretagen blir större.
- Kvoten mellan arbets- och kapitalkostnad sjunker inom lantbruket, både p.g.a. större enheter och ökad mekanisering.
- Arbetskostnadens betydelse sjunker i förhållande till kapitalkostnaderna.
- Detta leder till ökad finansiell risk.

Riskreduktion

- Risktänkande och riskhantering kommer att öka i betydelse.
- På lantbruksföretagen behöver det tänkas i termer av diversifiering av intäkter och kostnader.
- Diversifiering förväntas öka utanför traditionellt jordbruk.

Terminssäkringar och försäkringar

- Försäkringar mot både skördevariationer och prisförändringar kan öka i betydelse.
- Kunskapen kring terminssäkringar kommer att vara betydligt högre hos lantbrukare framöver än vad den är idag.
- Det kan även finnas behov av att utvecklas nya produkter inom försäkringar, för att hantera skördevariationer.

Modellberäkningar av utvecklingen till år 2025

Av

Lars Jonasson

SASM – a Swedish Agricultural Sector Model

- Matematisk programmeringsmodell över jordbrukssektorn
- Avsedd att besvara frågorna:
 - Vad händer med jordbruket i Sverige om...?
 - Vilket genomsnitt kan det få?
 - Vilka mekanismer/drivkrafter ligger bakom?

OECD-FAO Agricultural Outlook 2013-2022

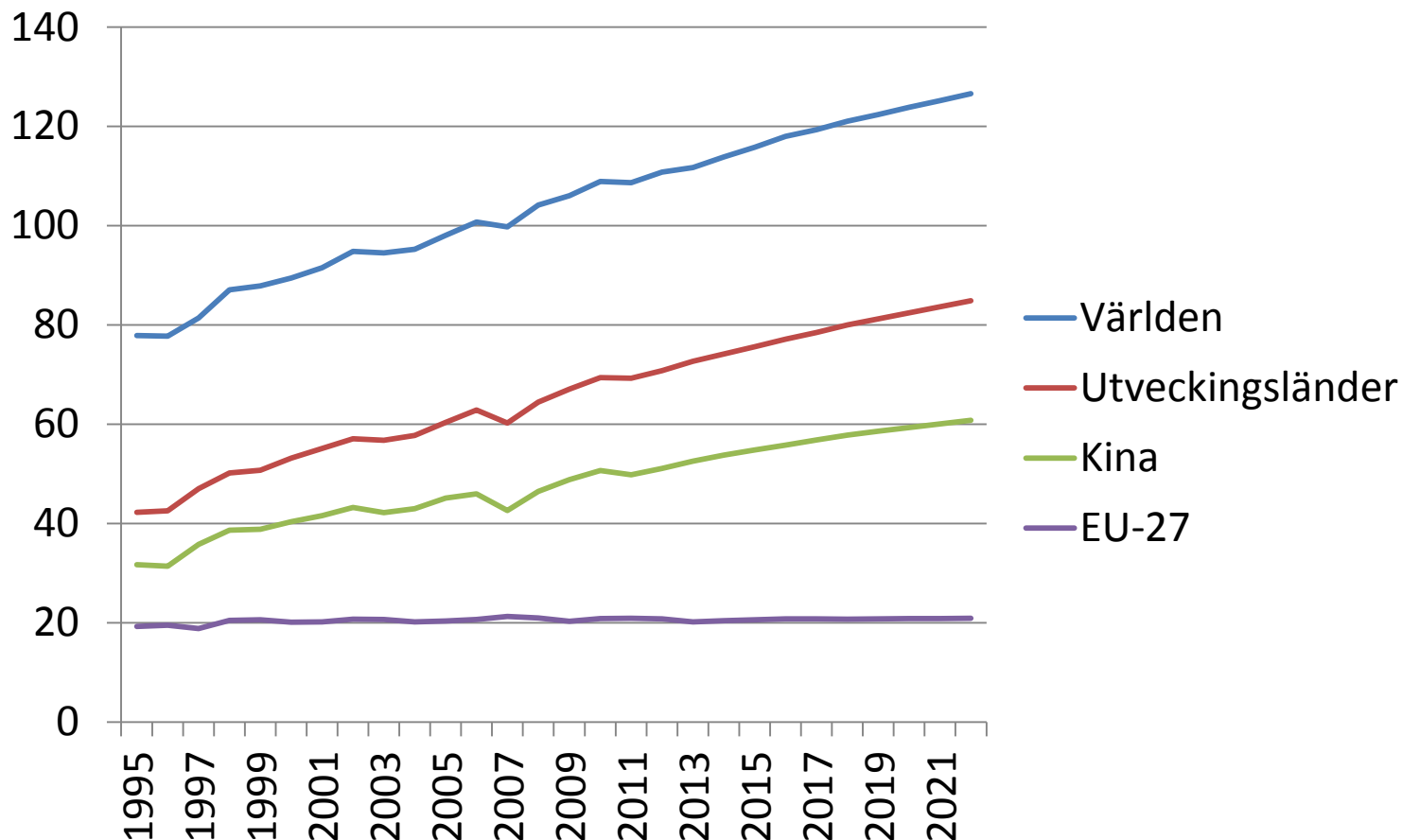

Outlook i korthet

- Konsumtionen av livsmedel förväntas fortsätta att öka men ökningstakten blir lägre än tidigare.
- Den ökade efterfrågan drivs av växande befolkningar, högre inkomster, urbanisering och ändrade kostvanor.
- Expansion av jordbruksproduktionen förväntas också sakta av.
- Förra årtiondet låg produktionsökningen i genomsnitt på 2,1 procent per år men framöver förväntas takten dämpas till 1,5 procent per år.
- Den tillväxt som ändå blir förväntas i främst vara i utvecklingsländerna.

Konsumtion av griskött

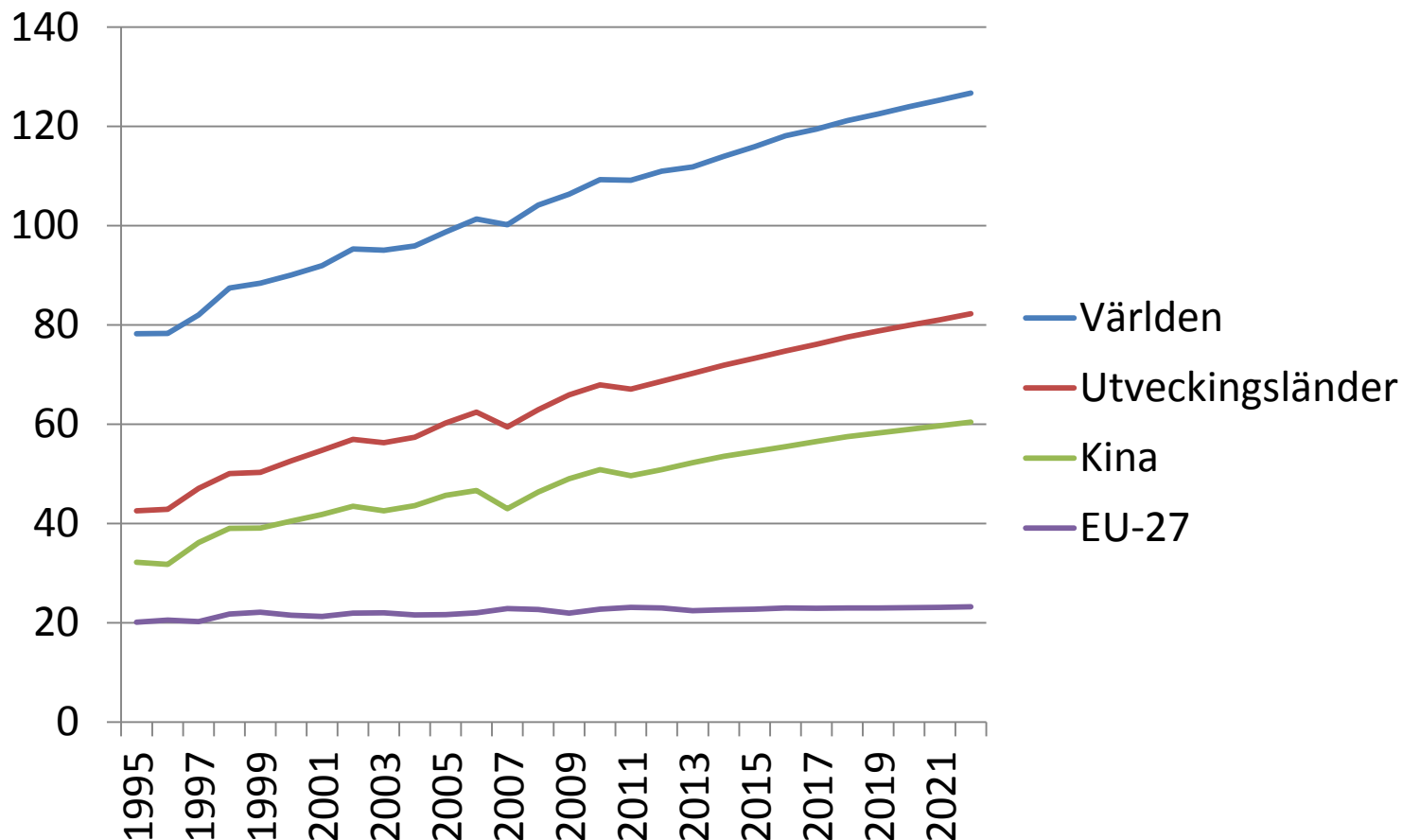
1995 – 2013 med prognos till 2022 (Milj ton)

Källa: OECD-FAO, Agricultural Outlook 2013-2022

Produktion av griskött

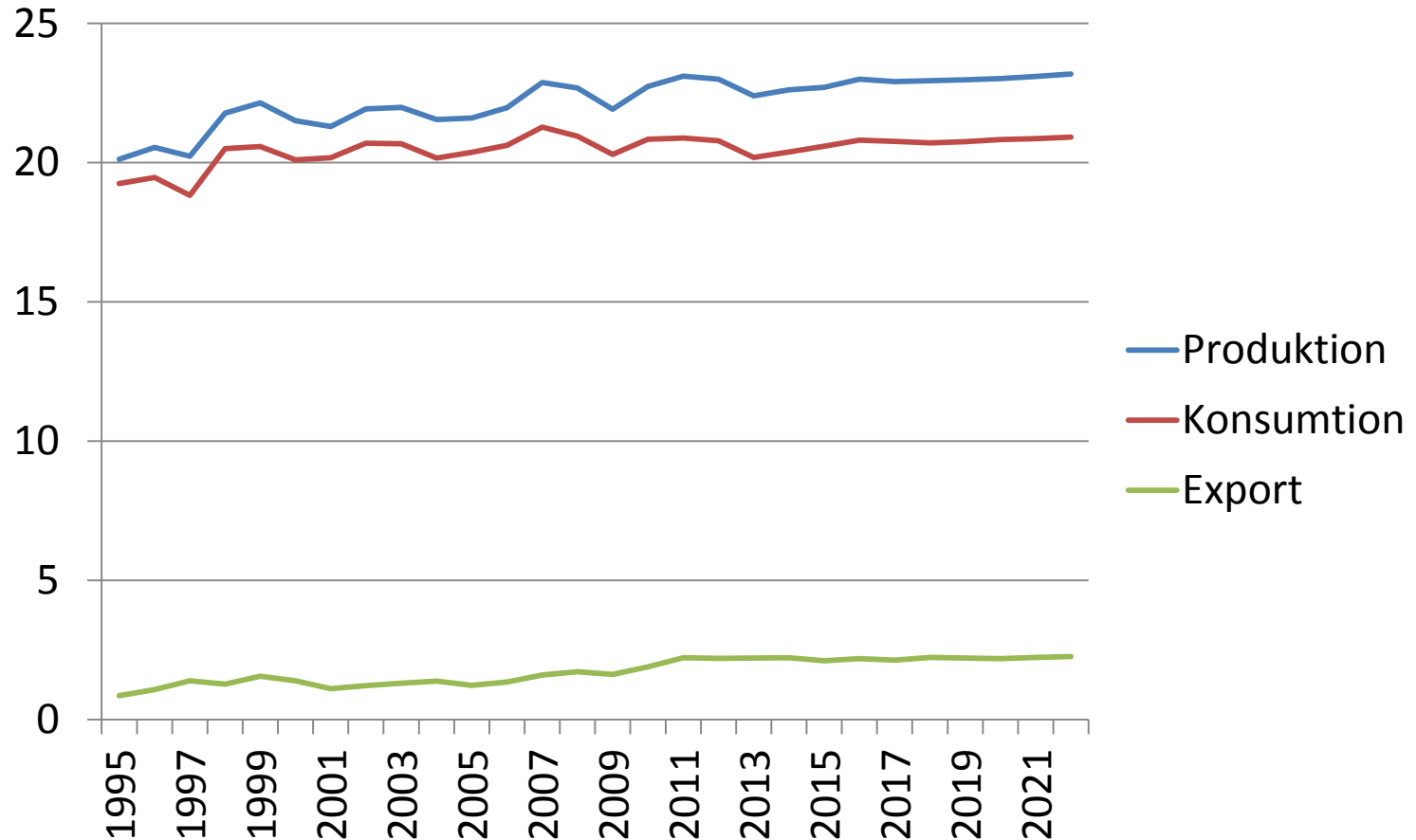
1995 – 2013 med prognos till 2022 (Milj ton)

Källa: OECD-FAO, Agricultural Outlook 2013-2022

EU-marknaden för griskött

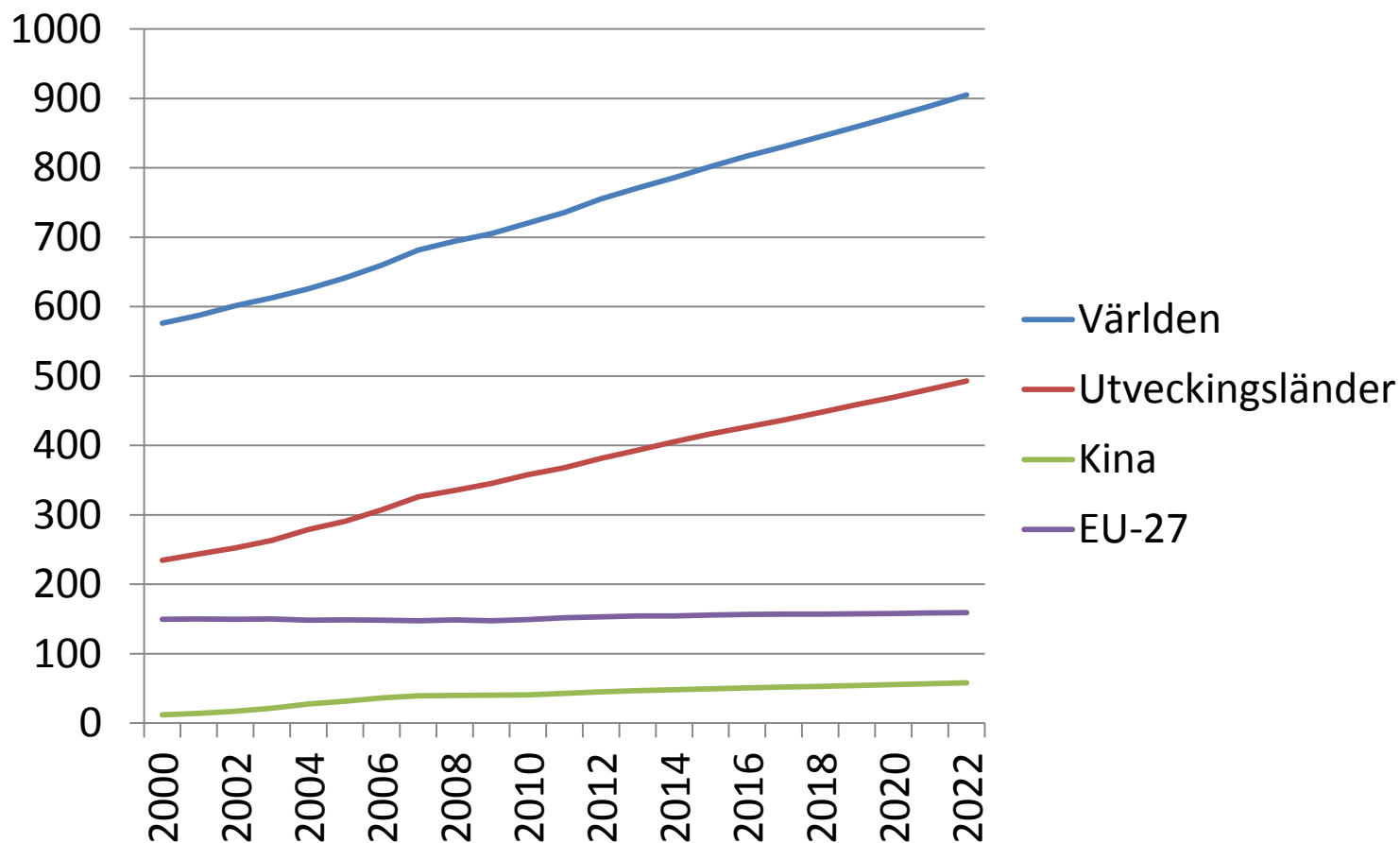
1995 – 2013 med prognos till 2022 (Milj ton)

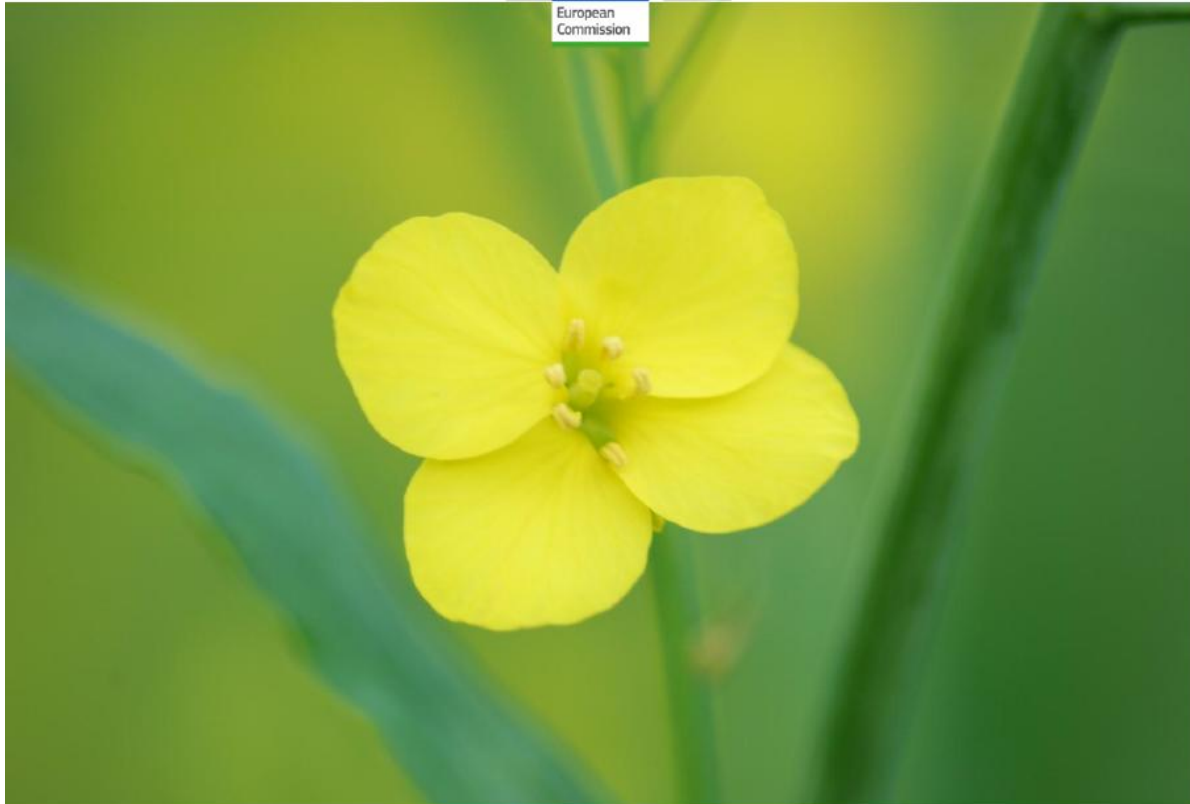
Källa: OECD-FAO, Agricultural Outlook 2013-2022

Produktion av mjölk

1995 – 2013 med prognos till 2023 (Milj ton)

Källa: OECD-FAO, Agricultural Outlook 2013-2022

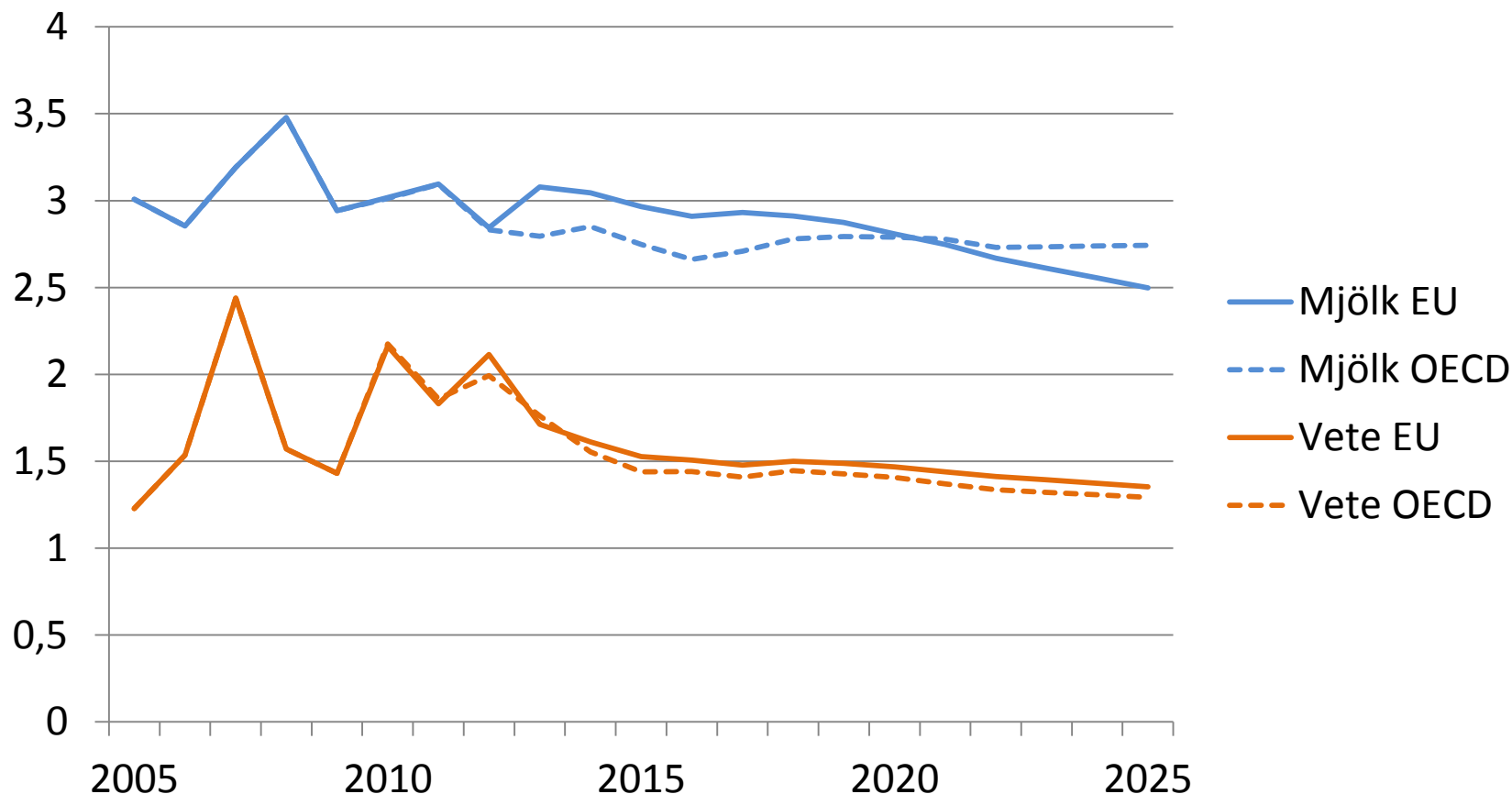

Prospects for Agricultural Markets and Income in the EU 2013-2023

December 2013

Priser på EU-marknaden 2005-2013, prognos till 2022 och framskrivning till 2030

(kr/kg i 2013 års penningvärde)

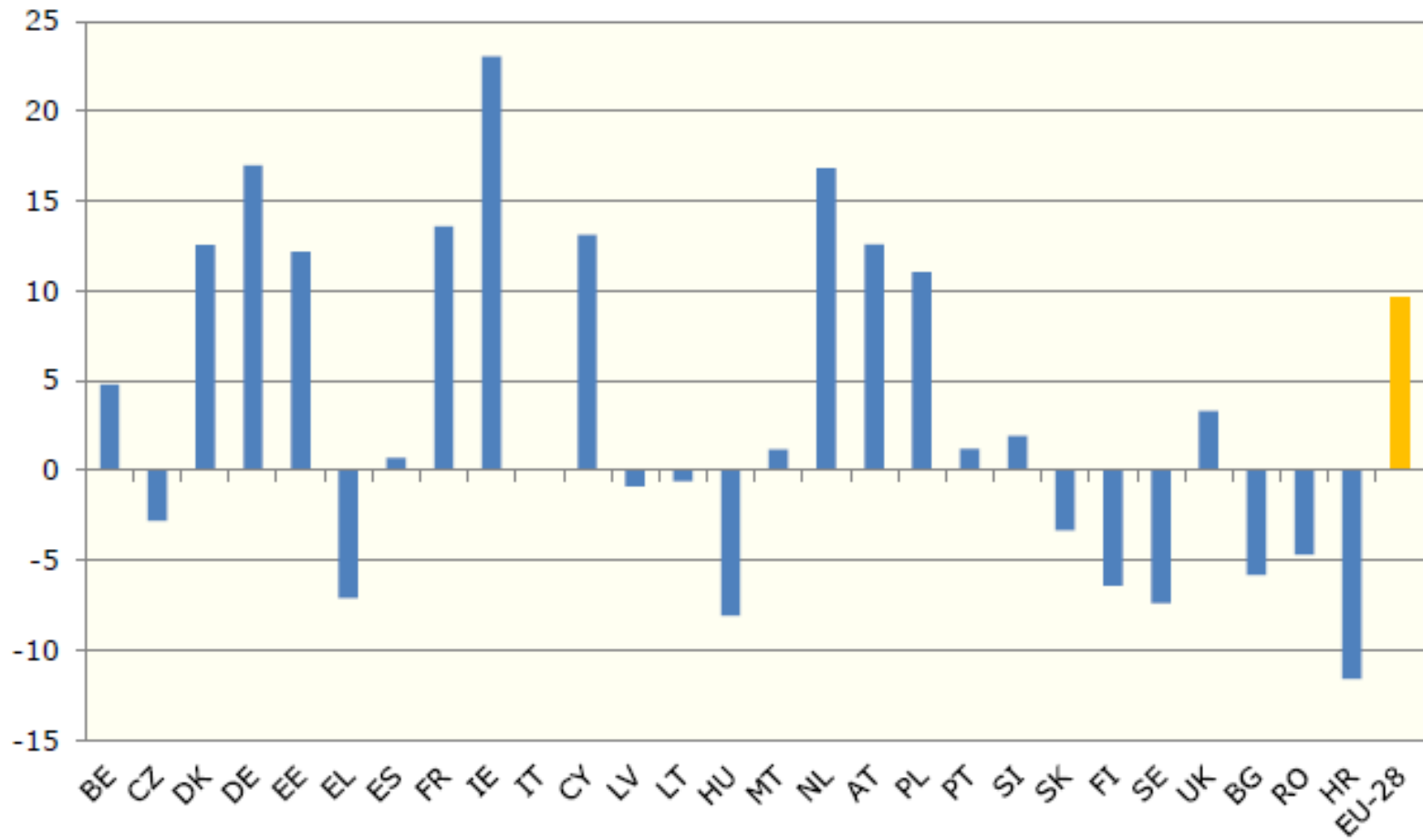

Källa: Bearbetning av data från OECD/FAO 2013 och EU-kommissionen 2012

Hushållnings
sällskapet

Beräknad ändring av mjölkproduktionen mellan 2012 och 2023

Källa: EU-kommissionen "Prospects for Agricultural Markets and Income in the EU"

Hushållnings
sällskapet

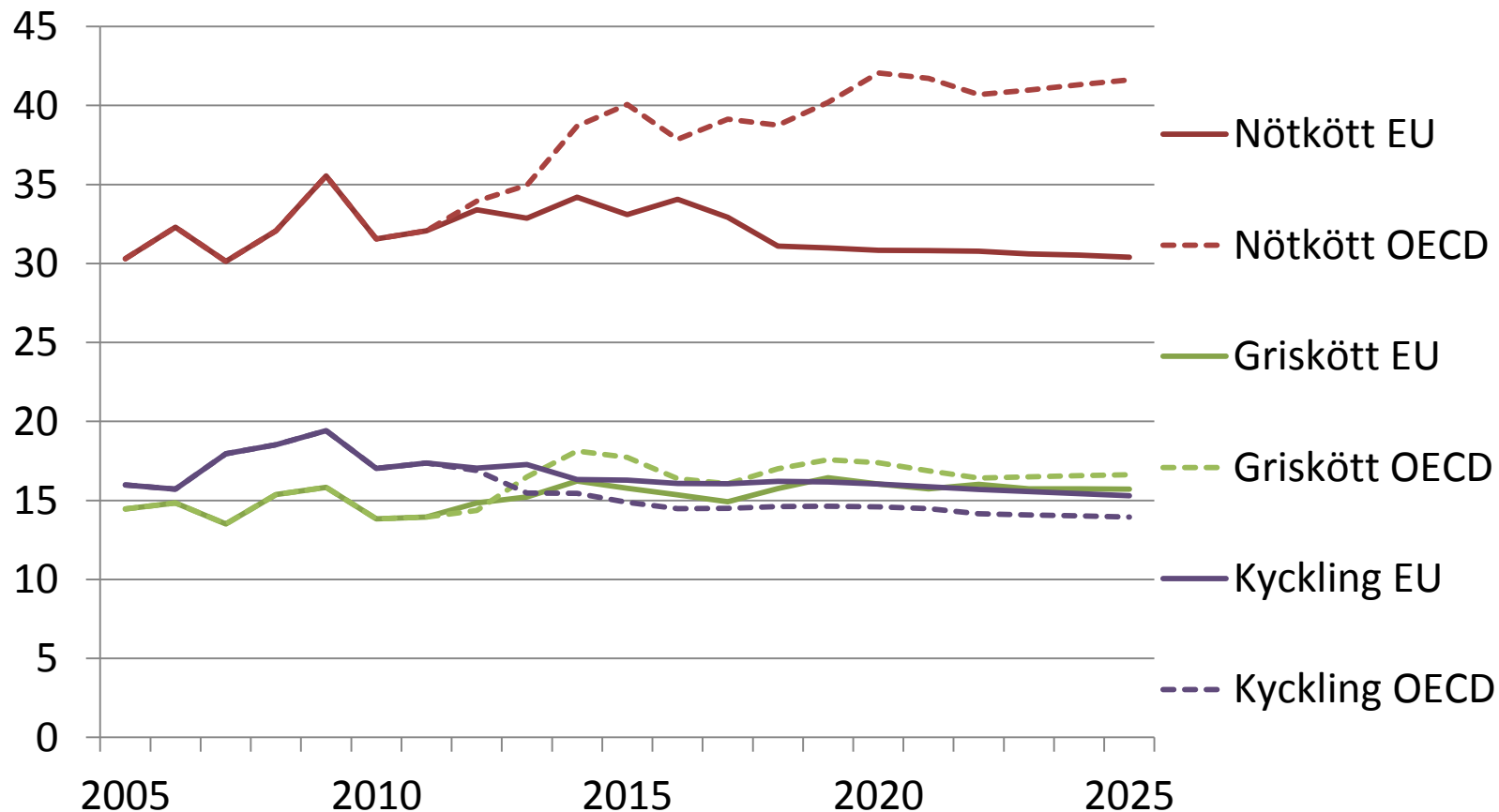
Detta material har delvis
finansierats med EU-medel

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Priser på EU-marknaden 2005-2013, prognos till 2022 och framskrivning till 2030

(kr/kg i 2013 års penningvärde)

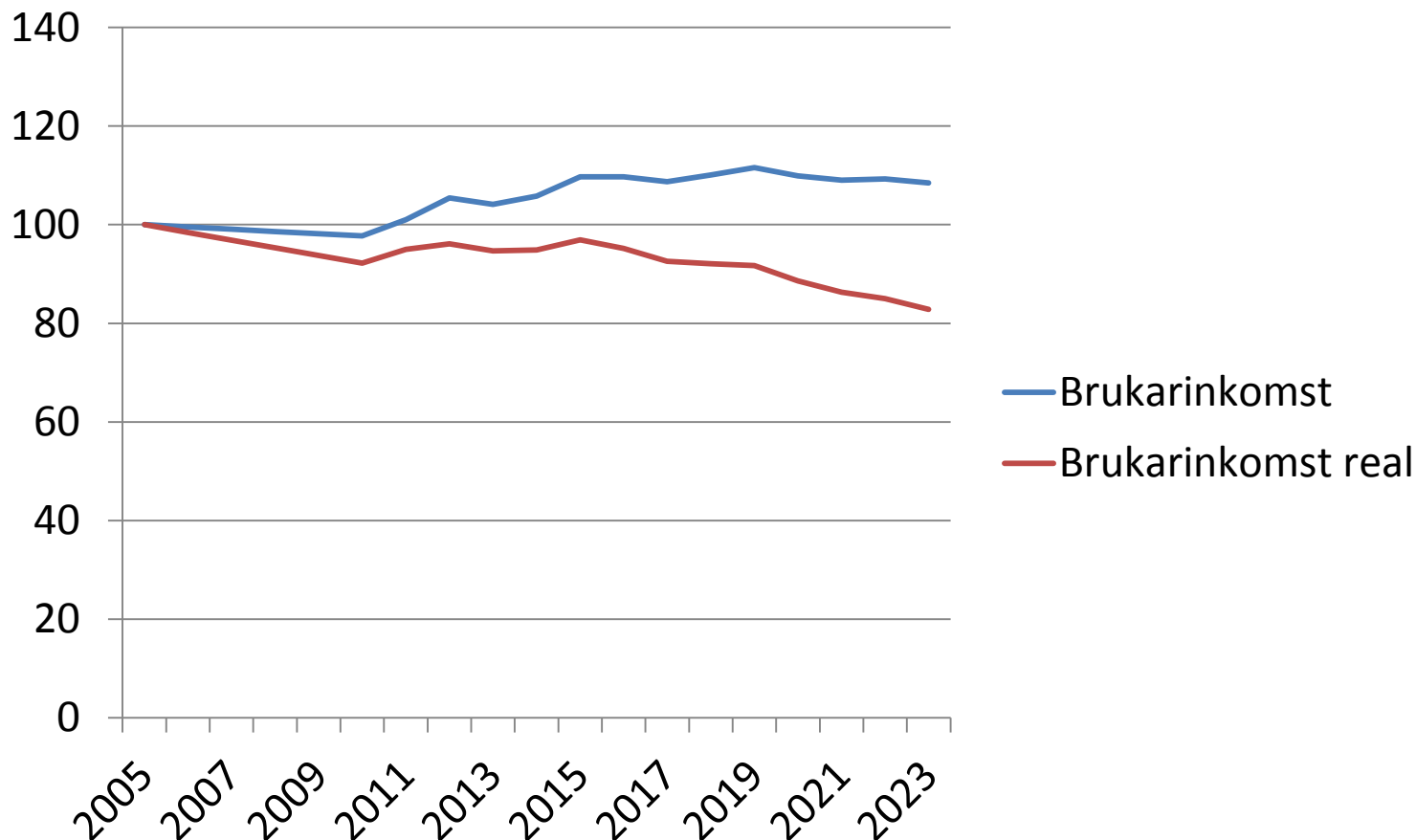
Källa: Bearbetning av data från OECD/FAO 2013 och EU-kommissionen 2012

Hushållnings
sällskapet

Jordbrukarnas inkomst i EU-15

2005 – 2013 med prognos till 2023 (Milj ton)

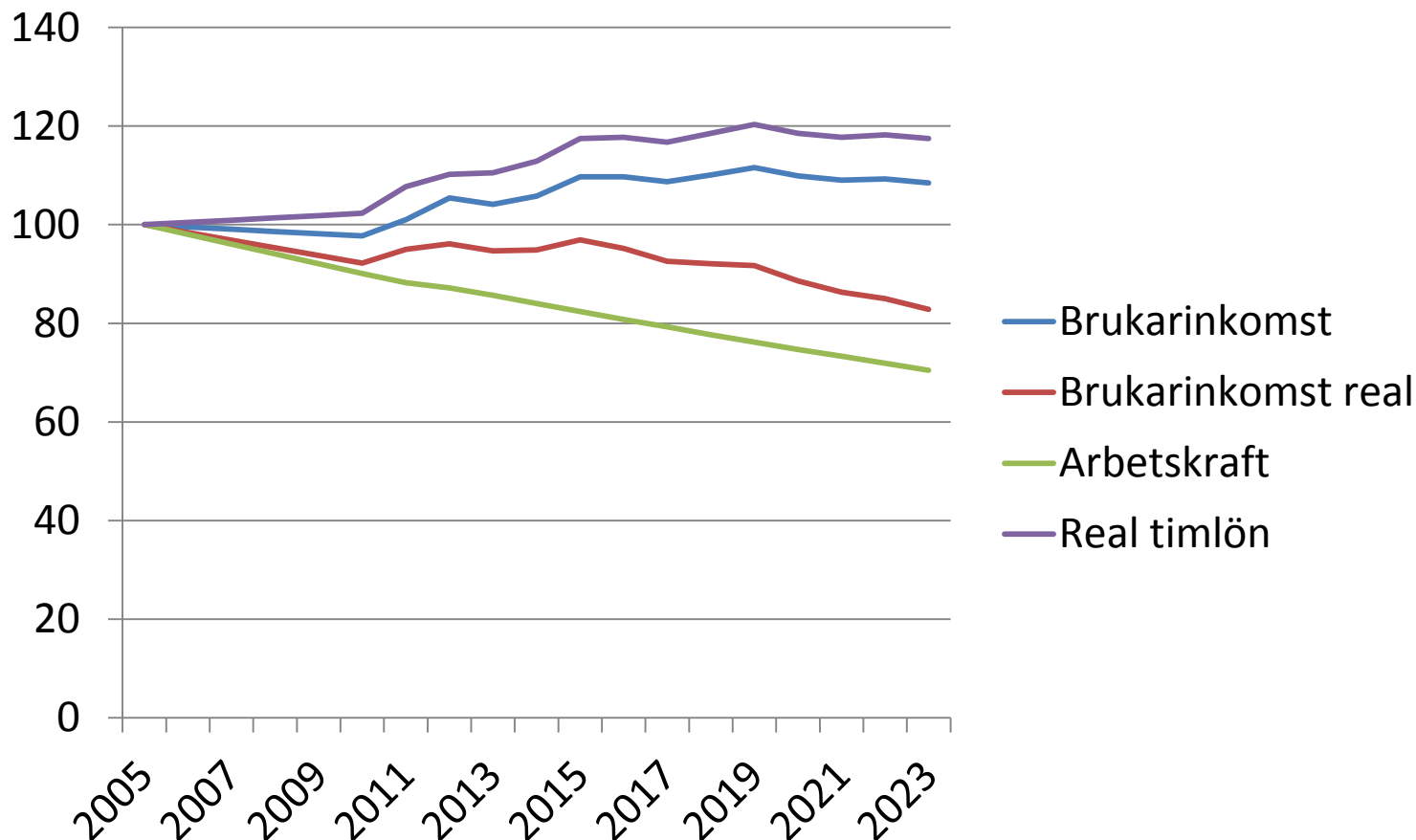
Källa: EU-kommissionen "Prospects for Agricultural Markets and Income in the EU"

Hushållnings
sällskapet

Jordbrukarnas inkomst i EU-15

2005 – 2013 med prognos till 2023 (Milj ton)

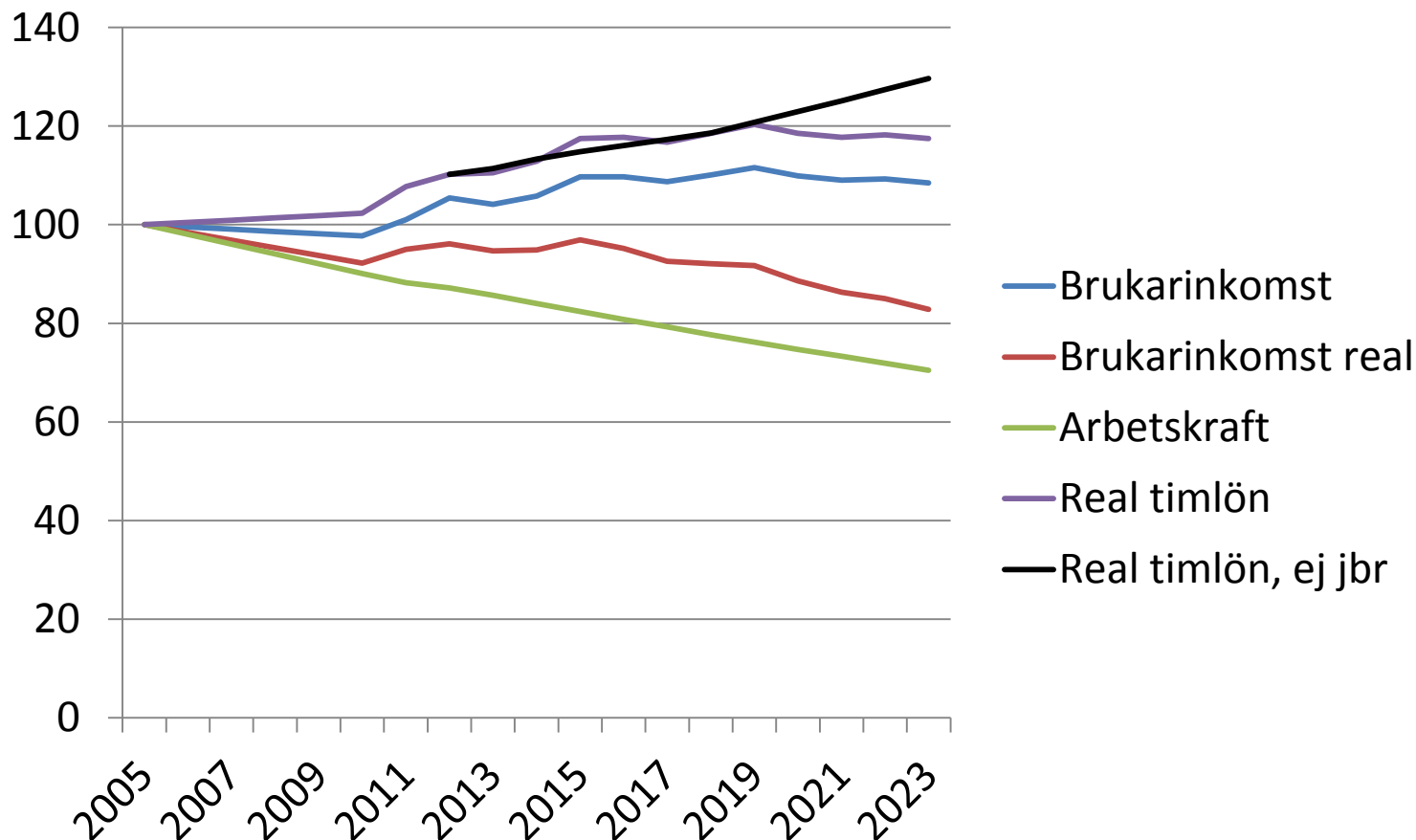
Källa: EU-kommissionen "Prospects for Agricultural Markets and Income in the EU"

Hushållnings
sällskapet

Jordbrukarnas inkomst i EU-15

2005 – 2013 med prognos till 2023 (Milj ton)

Källa: EU-kommissionen "Prospects for Agricultural Markets and Income in the EU"

Hushållnings
sällskapet

Fyra framtidsscenarier

1. 2025 med priser enligt EU-kommissionen och nuvarande gårdsstöd
2. 2025 med priser enligt EU-kommissionen och föreslaget gårdsstöd
3. 2025 med priser enligt OECD/FAO och nuvarande gårdsstöd
4. 2025 med priser enligt OECD/FAO och föreslaget gårdsstöd

Utvecklingen för skånskt lantbruk vid olika framtidsscenarioer

	2013 enligt SASM	2013 efter anpassn	2025 EU-kom, nuv ers	2025 EU-kom, förslag	2025 OECD, nuv ers	2025 OECD, förslag
Produktionsvärde	100	96	84	85	98	97
Produktionsvolym	100	97	102	103	105	104
Sysselsättning	100	98	75	79	86	87
EU-ersättningar	100	98	76	62	79	65

Källa: Modellberäkningar

Ändrad lönsamhet för skånskt lantbruk vid olika framtidsscenarioer

	2013 enligt SASM	2013 efter anpassn	Scen 1. EU-kom, nuv ers	Scen 2. EU-kom, förslag	Scen 3. OECD, nuv ers	Scen 4. OECD, förslag
Markvärde åker i						
Slättbygd, spec	100	99	70	53	62	45
Mellanbygd	100	99	67	48	59	40
Skogsbygd	100	98	33	64	64	76

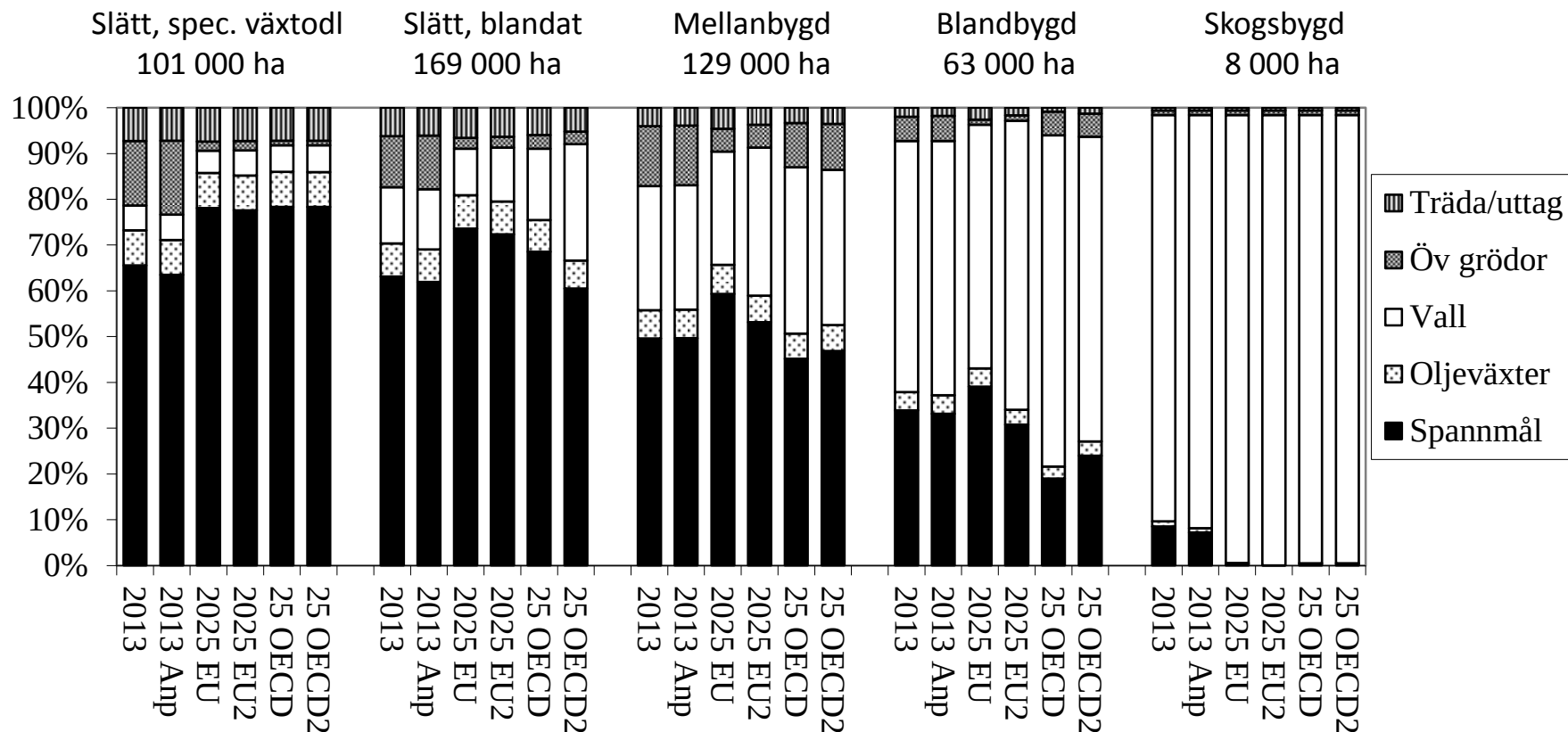
Källa: Modellberäkningar

Beräknad produktion vid olika framtidsscenarier (1000 ton)

	2013 enligt SASM	2013 efter anpassn	2025 EU-kom, nuv ers	2025 EU-kom, förslag	2025 OECD, nuv ers	2025 OECD, förslag
Spannmål	1 545	1 478	1 921	1 841	1 640	1 600
Oljeväxter	111	107	151	145	139	136
Potatis	386	386	376	374	374	376
Sockerbetor	2 243	2 343	0	0	510	510
Mjolk	318	333	316	330	417	417
Nötkött	14	14	11	16	19	20
Griskött	64	54	74	74	74	74

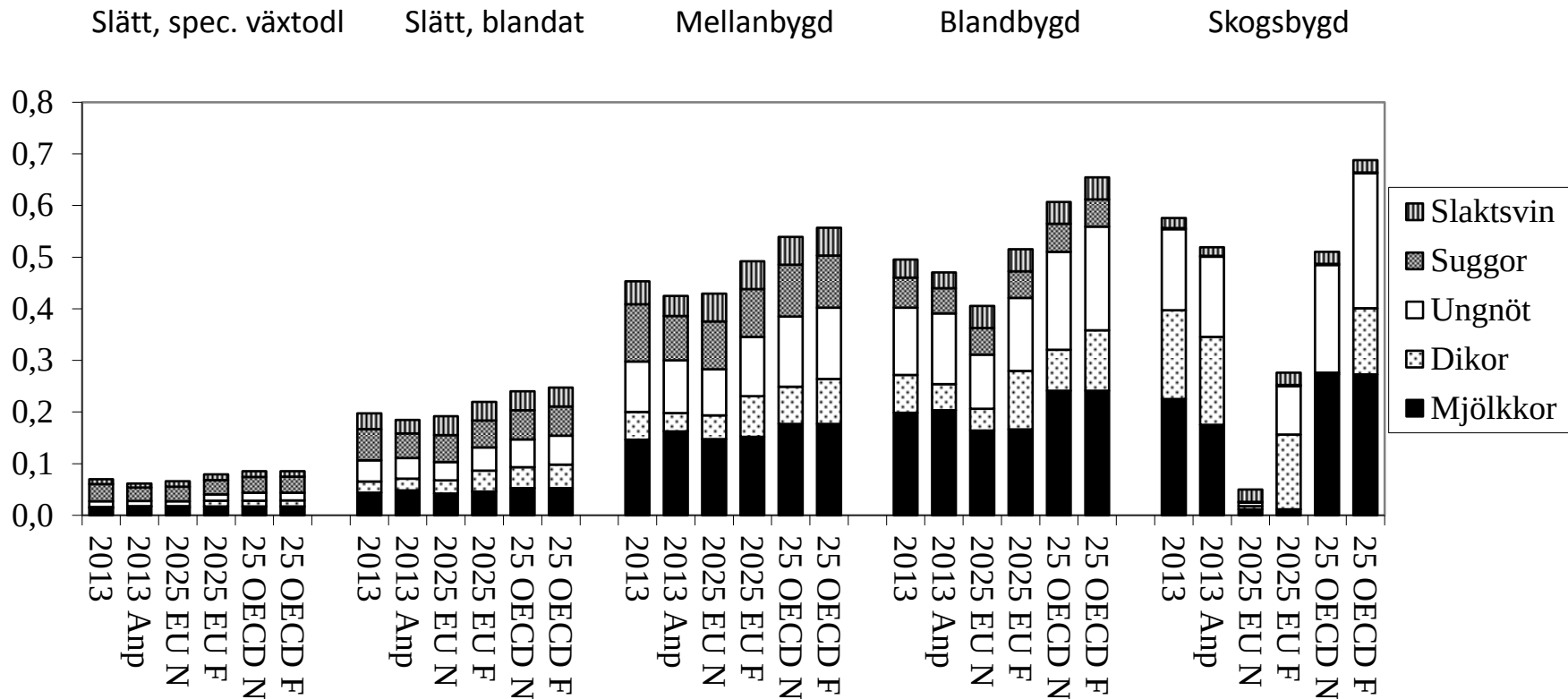
Källa: Modellberäkningar

Beräknad grödfördelning i de fem jordbruksområdena

Källa: Modellberäkningar

Beräknad grödfördelning i de fem jordbruksområdena

Källa: Modellberäkningar

Hushållnings
sällskapet

Gemensam diskussion

- Reflektioner kring resultaten?
- Vad behöver hända för att vi ska förstärka/vända trenden?
- Hur kan min organisation bidra till att skånskt lantbruk står starkt år 2025?